

**IZRAČUN PRIHVATNOG KAPACITETA DESTINACIJE SENJ
prema Zakonu o turizmu i pratećim propisima Republike Hrvatske**

Sadržaj

1. UVOD I PRAVNI OKVIR	3
1.1. Zakonska osnova	3
1.2. Definicija prihvatnog kapaciteta	3
1.3. Obveza izrade	3
1.4. Rokovi	3
2. FAZE IZRAČUNA PRIHVATNOG KAPACITETA	4
3. DEFINIRANJE I ZONIRANJE PODRUČJA OBUHVATA	5
3.1. Kriteriji zoniranja prema zakonskom okviru	6
3.2. Implementacija zoniranja u upravljanju destinacijom	10
4. METODOLOGIJA IZRAČUNA PRIHVATNOG KAPACITETA	13
5. ANALIZA RAZINE NOSIVOSTI DESTINACIJE	14
6. PREGLED, ANALIZA I INTERPRETACIJA POKAZATELJA PRIHVATNOG KAPACITETA	23
6.1. INSTITUCIONALNI I STRATEŠKI OKVIR	23
6.2. SMJEŠTAJNI KAPACITETI	25
6.3. TURISTIČKA POTRAŽNJA	29
6.4. RESURSNO ATRAKCIJSKA OSNOVA	32
6.5. PRIRODA I OKOLIŠ	36
6.6. PROSTOR	39
6.7. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	42
6.8. PROMETNA INFRASTRUKTURA	45
6.9. STANOVNIŠTVO I KVALITETA ŽIVOTA	47
6.10. ZAPOSLENOST, GOSPODARSTVO I VAŽNOST TURIZMA	50
7. PROCJENA DOSTIGNUTE RAZINE PRIHVATNOG KAPACITETA ZA DESTINACIJU SENJ	52
8. ANALIZE SCENARIJA	57
9. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	59
10. POPIS TABLICA	62
11. POPIS SHEMA	57

1. UVOD I PRAVNI OKVIR

1.1. Zakonska osnova

- Zakon o turizmu (NN 156/23) - članak 18.
- Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24)
- Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24)
- Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24)
- Smjernice i upute za izradu plana upravljanja destinacijom (Ministarstvo turizma i sporta RH, rujan 2024.)

Za izračun prihvatnog kapaciteta turističke destinacije Senj primjenjuje se službena metodologija definirana Pravilnikom o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24), utemeljena na Zakonu o turizmu (NN 156/23).

Izrada i provedba izračuna prihvatnog kapaciteta obavezna je za turističke zajednice na destinacijskoj razini, a obuhvat, koraci i pokazatelji definirani su u članku 18. Zakona o turizmu te detaljno razrađeni Pravilnikom iz NN 112/24. Kapacitet predstavlja broj turista koji mogu istodobno boraviti u destinaciji Senj bez izazivanja negativnih utjecaja na fizičku, gospodarsku i sociokulturnu okolinu, kao i bez smanjenja zadovoljstva lokalnog stanovništva i posjetitelja.

Faze izračuna

Metodologija izračuna prihvatnog kapaciteta sastoji se od nekoliko faza:

- Definiranje i zoniranje područja (precizno određivanje granica i zona u Senju)
- Analiza karakteristika prostora, postojeće infrastrukture i turističke ponude
- Odabir i primjena metodologije izračuna (kvantitativna, kvalitativna ili kombinirana metoda, prema lokalnim specifičnostima)
- Procjena dostignute razine kapaciteta na temelju prikupljenih podataka i utvrđenih pokazatelja

Pokazatelji i mjerenja

Osnovni pokazatelji uključuju brojke o trenutnoj posjećenosti, infrastrukturi, smještajnim kapacitetima, komunalnim uslugama, razini zaštite okoliša, raspoloživosti lokalnih resursa te socioekonomske faktore važnih za procjenu nosivosti destinacije Senj. Pravilnik jasno navodi obvezu korištenja standardiziranih metodoloških postupaka, čime se dobiva objektivni okvir za strateško upravljanje razvojem turizma

1.2. Definicija prihvatnog kapaciteta

Prihvatni kapacitet destinacije je broj turista koji mogu posjetiti turističku destinaciju u isto vrijeme, ne uzrokujući pritom neprihvatljive poremećaje fizičke, gospodarske i sociokulturne okoline te smanjenje u zadovoljstvu posjetitelja

1.3. Obveza izrade

Obvezne su turističke zajednice koje su djelomično ili u cijelosti osnovane na području jedinice lokalne samouprave razvrstane u kategoriju I i II indeksa turističke razvijenosti (ITR). U trenutku izrade Plana upravljanja destinacijom Senj (2025. godina) isti je kategoriziran u II. kategoriju turističke razvijenosti, odnosno u obvezi izračuna prihvatnog kapaciteta destinacije.

1.4. Rokovi

Destinacije ITR I i II: do kraja 2025. godine (plan upravljanja + prihvatni kapacitet).

2. FAZE IZRAČUNA PRIHVATNOG KAPACITETA

Člankom 2. st. 2 Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (Narodne novine br. 112/2024), donesenog na temelju Zakona o turizmu (Narodne novine br. 156/2023), određene su faze izračuna prihvatnog kapaciteta turističke destinacije. Istim je definirano da se izračun prihvatnog kapaciteta provodi kroz sljedeće faze:

1. Definiranje i zoniranje područja obuhvata - u ovoj fazi potrebno je definirati područje za koje se izrađuje izračun, poštujući strateške dokumente i prostorne turističke cjeline.
2. Odabir metodologije procjene prihvatnog kapaciteta - odabir prikladne metodologije koja će sagledavati utjecaj turizma, usuglašavati prihvatljive razine turističke aktivnosti i pratiti njihov utjecaj na destinaciju.
3. Analize razine nosivosti destinacije - provode se analize koje mjere koliko destinacija može izdržati turistički pritisak bez negativnih posljedica na okoliš, gospodarstvo i društvo.
4. Procjena dostignute razine prihvatnog kapaciteta - ova faza utvrđuje trenutni broj turista i isti uspoređuje s tolerancijama nosivosti destinacije kako bi se razumjela stvarna iscrpljenost kapaciteta.
5. Analize scenarija- razmatraju se različiti scenariji turističkog razvoja i njihov utjecaj na prihvatni kapacitet destinacije, radi planiranja održivog upravljanja.
6. Donošenje zaključaka i preporuka - na temelju prikupljenih podataka donose se zaključci o prihvatnom kapacitetu i preporuke za upravljanje destinacijom, kako bi se osigurala održivost i balans između interesa turista i lokalnog okoliša.

Zakonom o turizmu propisano je da se prihvatni kapacitet destinacije izrađuje u svrhu upravljanja turističkim tokovima i održivog razvoja turizma, osiguravajući da broj turista ne dovodi do neprihvatljivih poremećaja fizičke, gospodarske i sociokulturne okoline te ne umanjuje zadovoljstvo posjetitelja.

Područje Senja obuhvaća:

- Morsku obalu u dužini od 76 km s brojnim uvalama i plažama.
- Podvelebitsko primorje i planinske predjele Velebita uključujući dijelove Parka prirode Velebit i Nacionalnog parka Sjeverni Velebit.
- Ukupno 24 naselja prema službenoj prostornoj organizaciji Grada.

Pravna regulacija i kriteriji

Prema Zakonu o turizmu, turistička destinacija definira se kao tržišno i turistički valorizirana prostorna cjelina koja može obuhvaćati jednu ili više jedinica lokalne samouprave te se određuje temeljem prirodnih, kulturnih, povijesnih, tradicijskih i drugih vrijednosti. U slučaju Senja, područje obuhvata identičan je teritoriju jedinice lokalne samouprave – Grada Senja.

Za izračun prihvatnog kapaciteta destinacije Senj koristi se površina i administrativna organizacija Grada Senja (650-660 km²), s obalnim i planinskim dijelovima i svim pripadajućim naseljima, prema zakonodavstvu i lokalnim strategijama.

3. DEFINIRANJE I ZONIRANJE PODRUČJA OBUHVATA

Definiranje područja obuhvata

Područje obuhvata destinacije Senj, u skladu sa Zakonom o turizmu i strateškim razvojnim dokumentima, obuhvaća teritorij Grada Senja, koji se prostire na površini od oko 650 do 660 km². Destinacija Senj uključuje urbanu jezgru Senja, te brojne manja naselja smještena uz obalu (Bunica, Sveta Jelena, Sv. Juraj, Lukovo, Klada, Starigrad, Jablanac, Stinica, Prizna) i u planinskom zaleđu (Krasno, Krivi Put, Stolac, Crni Kal, Vratnik).

Sastavni dijelovi područja

Područje Senja obuhvaća:

- Morsku obalu u dužini od 76 km s brojnim uvalama i plažama.
- Podvelebitsko primorje i planinske predjele Velebita te Kapele, uključujući dijelove Parka prirode Velebit i Nacionalnog parka Sjeverni Velebit.
- Ukupno 24 naselja prema službenoj prostornoj organizaciji Grada.

Pravna regulacija i kriteriji

Prema Zakonu o turizmu, turistička destinacija definira se kao tržišno i turistički valorizirana prostorna cjelina koja može obuhvaćati jednu ili više jedinica lokalne samouprave te se određuje temeljem prirodnih, kulturnih, povijesnih, tradicijskih i drugih vrijednosti. U slučaju Senja, područje obuhvata identičan je teritoriju jedinice lokalne samouprave – Grada Senja.

Za izračun prihvatnog kapaciteta destinacije Senj koristi se površina i administrativna organizacija Grada Senja (650-660 km²), s obalnim i planinskim dijelovima i svim pripadajućim naseljima, prema zakonodavstvu i lokalnim strategijama

Zoniranje područja

Zoniranje područja koje obuhvaća destinacije Senja predstavlja složen sustav prostorno-funkcionalnih cjelina koji se temelji na hrvatskom zakonodavnom okviru za upravljanje turizmom i prostorno planiranje. Područje Grada Senja, koje se proteže na 658 km² s 76 km obale, podijeljeno je na različite prostorno-funkcionalne cjeline prema kriterijima administrativnih granica i intenziteta turističkih aktivnosti.

Temeljem Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta iz 2024. godine, zoniranje destinacije mora se izvršiti kroz definiranje prostorno-funkcionalnih zona koje se utvrđuju na temelju provedenih analiza i kriterija koji uključuju administrativni ustroj jedinica lokalne samouprave, prostorne tipologije određene različitim reljefnim i prirodnim obilježjima, intenzivnost turističke aktivnosti te područja s istim ili sličnim portfeljem turističkih proizvoda.

Za područje obuhvata destinacije Senj, prostorno-funkcionalne zone određuju se prema propisanim kriterijima i praktičnoj podjeli prostora, uvažavajući razlike u reljefu, naseljenosti, turističkim aktivnostima i portfelju proizvoda.

U skladu s metodologijom "granica prihvatljive promjene" analiza razine prihvatnog kapaciteta grada Senja polazi od činjenice da se radi o heterogenom prostoru što nalaže promatranje utjecaja i pritisaka turizma na razini manjih, homogenijih zona.

3.1. Kriteriji zoniranja prema zakonskom okviru

1. Administrativna zona

- Središte: Grad Senj (urbana jezgra)
- Obalna naselja: Sveti Juraj, Jablanac, Stinica, Prizna, Lukovo, Klada, Starigrad, Bunica, Sveta Jelena
- Planinska/ruralna naselja: Krasno, Vratnik, Krivi Put, Stolac, Crni Kal

2. Prostorne tipologije

Grad Senj obuhvaća vrlo različite prostorne cjeline određene lokacijskim obilježjima, urbanitetom, sadržajima i kulturno-povijesnih nasljeđem i to:

- Priobalno-urbana zona: Sam grad Senj s povijesnom jezgrom i urbanim sadržajima
- Priobalno-ruralna zona: Obalna manja mjesta i turistička naselja s manjim kapacitetima
- Planinsko-ruralna zona: Gorska područja (Krasno, Vratnik), područja Parka prirode Velebit i NP Sjeverni Velebit

3. Intenzitet turističke aktivnosti

- Visokointenzivna zona: Grad Senj, Sveti Juraj – razvijena infrastruktura i najviše turističkih noćenja
- Srednje intenzivne zone: Jablanac, Stinica, Krasno, Lukovo – značajan, ali sezonski i selektivno razvijen turizam
- Niskointenzivne zone: Manja sela i planinska naselja sa slabijom infrastrukturom, pretežito dnevni ili izletnički turizam

4. Portfelj turističkih proizvoda

- Urbano-turistička zona: Grad Senj (kulturni turizam, manifestacije, gradske plaže)
- Odmorišno/turistička naselja: Bunica, Ujča, Kalić, Jablanova, Žrnovnica – kampovi, turistička naselja, smještaj uz plažu
- Planinski ekoturizam i nacionalni park: Krasno i sjeverni Velebit – planinarenje, eko-turizam, ruralna domaćinstva, biciklizam

Sažetak zona

Na temelju spomenutih kriterija, područje destinacije Senj može se jasno podijeliti na:

- Urbaniziranu priobalnu zonu (Senj grad)
- Priobalne turističke zone (manja naselja i turistička naselja, kampovi uz more)
- Planinsku turističko-ruralnu zonu (Krasno, Velebit)
- Posebne zone turističke aktivnosti (Žrnovnica, Bunica, kamp naselja)

Ova podjela odražava administrativnu strukturu, prostorne osobitosti, intenzitet i sezonalnost turizma, kao i specifičan portfelj proizvoda pojedinih lokacija te se konkretnije može odrediti kao:

Tablica 1 Temeljem navedenih inputa Grad Senj je za potrebe izračuna razine prihvatnog kapaciteta podijeljen u četiri zone

<p>Zona 1: Središnji Senj (urbanizirana jezgra)</p>	<p>Grad Senj kao središnja urbana cjelina predstavlja najveću urbanu aglomeraciju na hrvatskoj obali između Rijeke i Zadra. Zona Središnji Senj obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povijesnu jezgru Senja s antičkom lukom koja uključuje park Nehaj i park na Artu, zaštićenu kao kulturno-povijesnu vrijednost • Škver i lučko područje s oko 50 vezova i povezanom prometnom infrastrukturom • Stambene četvrti koje čine glavninu naselja s približno 5.500 stanovnika <p>Ova cjelina karakterizirana je mješovitom namjenom (M1) koja omogućava stanovanje, javne i društvene sadržaje, gospodarsku i poslovnu namjenu, turističku namjenu te sportsku i rekreativnu namjenu.</p> <p>Naselja: Senj</p>
<p>Zona 2: Turističko - kupališni Senj</p>	<p>Zona obuhvaća izdvojena građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene koja su definirana u skladu s Prostornim planom uređenja Grada Senja. Glavne turističke zone uključuju:</p> <p>Naselja: Bunica, Jablanac, Klada, Lukovo, Pijavica, Prizna, Starigrad, Stinica, Sveta Jelena, Sveti Juraj</p> <p>Unutar zaštićenog obalnog pojasa (ZOP-a):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bunica (T3) - 0,9 ha, kapacitet 110 kamping mjesta, izgrađeno • Spasovac (T1, T3) - 1,3 ha, kapacitet 230 kreveta, djelomično izgrađeno • Ujča (T3) - 0,33 ha, kapacitet 100 korisnika, izgrađeno • Kalić (T2) - 3,67 ha, kapacitet 100 korisnika, djelomično izgrađeno <p>Planirane zone:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jablanac (T1, T2) - 5,0 ha, kapacitet 300 korisnika, neizgrađeno • Rača (T1, T3) - 2,0 ha, kapacitet 134 korisnika, izgrađeno • Žrnovnica (T1, T2) izgrađeno, Hotel Veladrion <p>Zoniranje turističkih zona slijedi kriterije intenziteta turističkih aktivnosti gdje se primjenjuju kvantificirani pokazatelji kao što su gustoća korištenja (≤ 120 kreveta/ha), koeficijent izgrađenosti (≤ 0.30) i udio negradivih površina ($\geq 40\%$).</p> <p><i>Plaže kao posebne prostorno-funkcionalne cjeline</i></p> <p>Područje Grada Senja obuhvaća ukupno 75 plaža duž 76 km obale, koje se dijele prema funkciji i dostupnosti:</p> <p>Javne plaže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plaža Škver (približno 500 m dužine) - glavna gradska plaža • Plaža Banja Sveti Juraj (približno 300 m dužine) • Plaža Banja Senj (100 m dužine) • Plaža Điga (50 m dužine) • plaža 1. Draga (50 m dužine) <p>Plaže uz turističke zone:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plaža Spasovac, Bunica, Kalić, Rača i ostale povezane s ugostiteljsko-turističkim zonama <p><i>Priobalje</i></p>

	<p>Zaštićeno obalno područje mora (ZOP) predstavlja središnje sredstvo prostornog uređenja na području hrvatskog Jadrana. Priobalje Grada Senja dijeli se na segmente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obala Senj-Sveti Juraj (~15 km) • Obala Sveti Juraj-Lukovo (~20 km) • Obala Lukovo-Jablanac (~18 km) • Obala Jablanac-Starigrad (~23 km) <p>U ovom pojasu primjenjuju se posebna mjerila zaštite i štednje prostora koja ograničavaju određene djelatnosti i zahtijevaju viši stupanj zaštite prirodnih vrijednosti.</p>
Zona 3: Šire gradsko područje	<p><i>Naselja i kvartovi kao administrativno-prostorne cjeline</i> Grad Senj administrativno se sastoji od 27 naselja koja predstavljaju osnovne prostorno-funkcionalne cjeline</p> <p>Glavna naselja s turističkim značajem: Senjska Draga</p>
Zona 4: Zeleno zaleđe	<p>Planinska naselja: Alan, Biljevine, Crni Kal, Krasno, Krivi put, Melnice, Mrzli Dol, Podbilo, Stolac, Velike Brisnice, Volarice, Vrataruša, Vratnik, Vrzići</p>

Zoniranje područja Grada Senja temelji se na četiri glavna kriterija propisanih Pravilnikom o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta:

1. Administrativni ustroj

Zoniranje prati granice jedinica lokalne samouprave uključujući naselja, gradske četvrti i katastarske općine. Svako od 27 naselja predstavlja zasebnu administrativnu cjelinu s definiranim granicama.

2. Prostorne tipologije

Zoniranje uzima u obzir različita reljefna i prirodna obilježja, kulturno-povijesno naslijeđe, razinu naseljenosti i urbaniteta. Razlikuju se:

- Obalno područje s mediteranskim obilježjima
- Velebitsko zaleđe s alpsko-dinarskim karakteristikama
- Zaštićena prirodna područja (Park prirode Velebit, NP Sjeverni Velebit)

3. Intenzivnost turističke aktivnosti

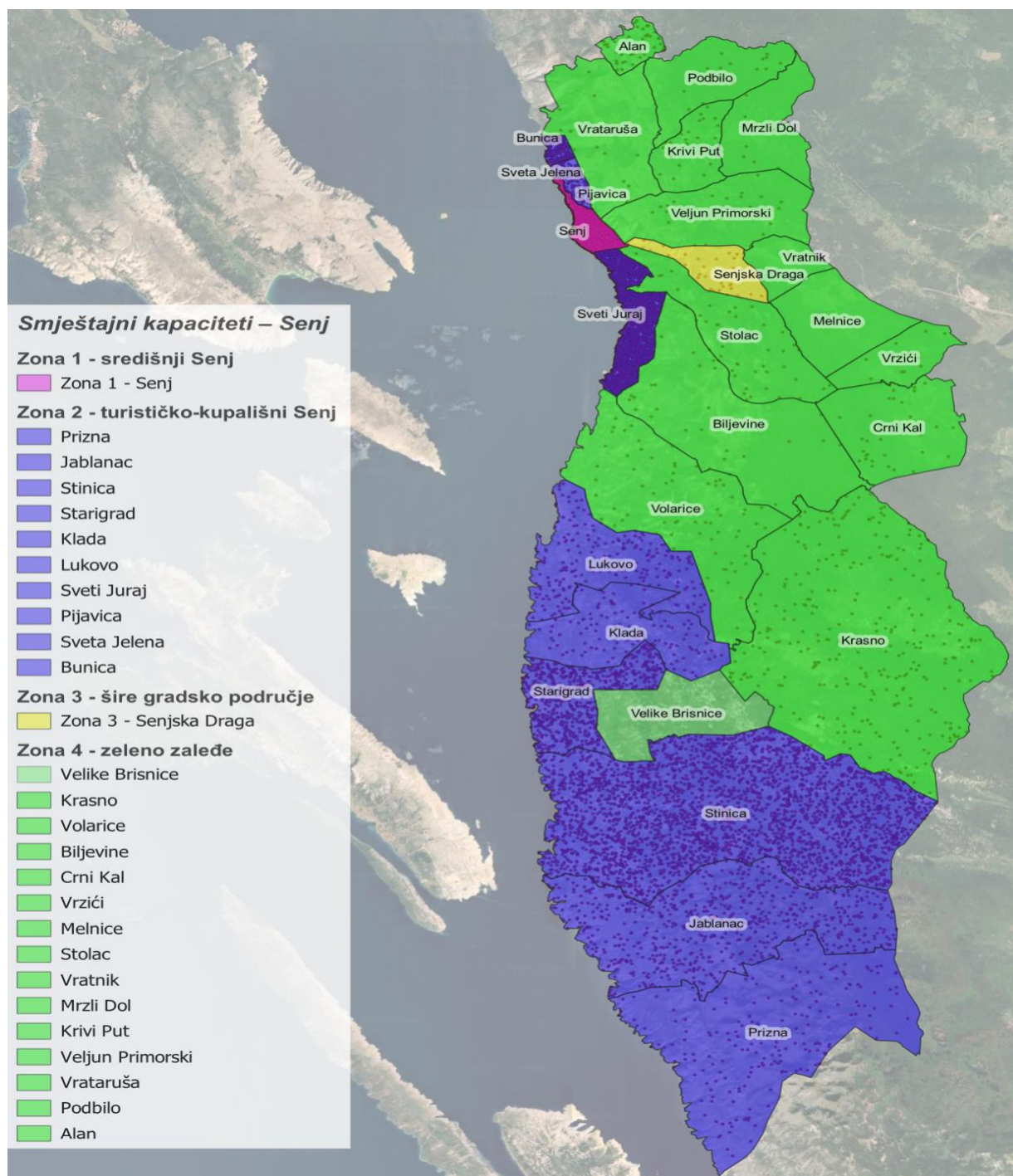
Turističke zone kategorizirane su prema tipovima aktivnosti:

- T1 (hoteli) - minimum 70% kapaciteta u hotelima
- T2 (turistička naselja) - minimum 30% kapaciteta u hotelima
- T3 (kampovi) - zabranjena izgradnja smještajnih struktura

4. Turistički proizvodi

Zoniranje prati područja s istim ili sličnim portfeljem turističkih proizvoda kao što su nautički turizam, kampiranje, hotelski smještaj ili seoski turizam.

Slika1. Prostorno-funkcionalno zoniranje destinacije Senj

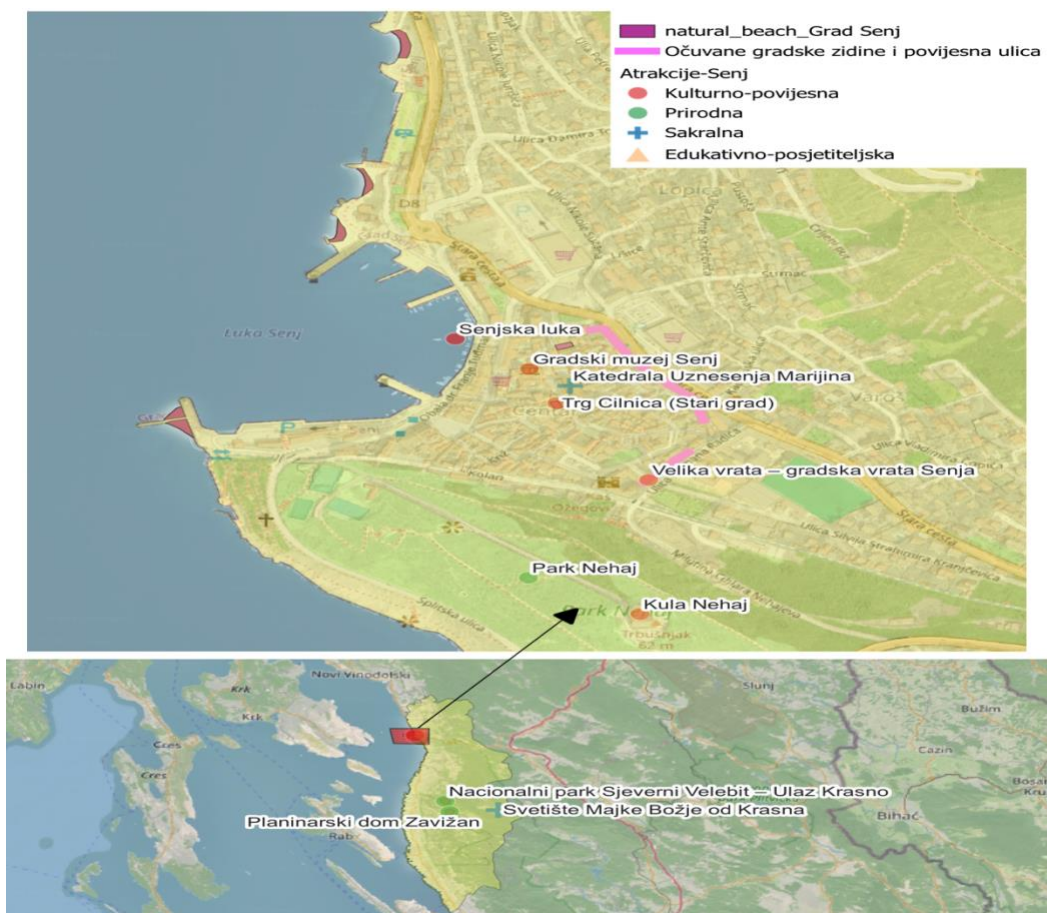
3.2. Implementacija zoniranja u upravljanju destinacijom

Zoniranje područja Grada Senja operacionalizira se kroz hijerarhiju prostornih planova:

- Prostorni plan Ličko-senjske županije - određuje osnovne smjernice zoniranja
- Prostorni plan uređenja Grada Senja - definira detaljne uvjete za svaku zonu
- Urbanistički planovi uređenja - razrađuju specifične turističke zone

Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta zahtijeva da turističke zajednice kategorije I i II redovito izrađuju izračune prihvatnog kapaciteta za svoje zone. Grad Senj, kao turistički razvijena destinacija, mora provoditi kontinuirano praćenje pokazatelja nosivosti koji uključuju omjer broja kreveta u odnosu na broj stanovnika, koncentraciju materijalnih atrakcija, kvalitetu voda za kupanje, razinu buke u vršnim danima sezone te utjecaj turizma na korištenje javnog prostora. Zoniranje područja obuhvata destinacije Senja predstavlja sveobuhvatan sustav upravljanja prostorom koji integrira zaštitu prirodnih i kulturnih vrijednosti s kontroliranim turističkim razvojem. Kroz jasno definirane prostorno-funkcionalne cjeline i kriterije zoniranja, omogućava se održivo upravljanje destinacijom koje uvažava kako potrebe turističkog razvoja tako i zaštitu prostornih vrijednosti koje čine identitet Senja kao jedinstvene hrvatske primorsko-planinske destinacije.

Slika 2. Koncentracija turističkih atrakcija destinacije Senj

Tablica 2 Zoniranje destinacije Senj prema prostorno-funkcionalnim zonama

Prostorno-funkcionalna cjelina	Specifična zona/lokacija	Tip zone (T1/T2/T3)	Kapacitet/površina	Kriterij zoniranja	Status izgradnje
Urbanizirana jezgra	Grad Senj - povijesna jezgra	Mješovita M1	~3500 stanovnika	Administrativna granica + povijesna vrijednost	Izgrađeno
Urbanizirana jezgra	Škver i lučko područje	Lučka namjena	~50 vezova	Funkcionalna namjena	Izgrađeno
Urbanizirana jezgra	Stambene četvrti	Stambena S	~1500 stanovnika	Demografska gustoća	Izgrađeno
Turističke zone	Spasovac	T1,T3	230 kreveta/1,3 ha	Intenzitet turističkih aktivnosti + prostorna tipologija	Djelomično izgrađeno
Turističke zone	Bunica	T3	110 korisnika/0,9 ha	Intenzitet turističkih aktivnosti	Izgrađeno
Turističke zone	Ujča	T3	100 korisnika/0,33 ha	Intenzitet turističkih aktivnosti	Izgrađeno
Turističke zone	Kalić	T2	100 korisnika/3,67 ha	Intenzitet turističkih aktivnosti	Djelomično izgrađeno
Turističke zone	Jablanovac	T1,T2	300 korisnika/5,0 ha	Intenzitet turističkih aktivnosti	Neizgrađeno
Turističke zone	Rača	T1,T3	134 korisnika/2,0 ha	Intenzitet turističkih aktivnosti	Izgrađeno
Turističke zone	Žrnovnica	T1,T2	U planiranju	Prostorna tipologija	Izgrađeno
Plaže	Plaža Škver	Javno dobro	~500m dužine	Funkcijska namjena + pristupačnost	Uređeno
Plaže	Plaža Banja Sveti Juraj	Javno dobro	~300m dužine	Funkcijska namjena + pristupačnost	Uređeno
Plaže	Plaža Spasovac	Ugostiteljska	~200m dužine	Funkcijska namjena + ugostiteljstvo	Djelomično uređeno
Plaže	Plaža Bunica	Ugostiteljska	~100m dužine	Funkcijska namjena + ugostiteljstvo	Prirodno
Plaže	Plaža Kalić	Ugostiteljska	~150m dužine	Funkcijska namjena + ugostiteljstvo	Prirodno
Plaže	Plaža Ujča	Ugostiteljska	~80m dužine	Funkcijska namjena + ugostiteljstvo	Prirodno
Priobalje	Obala Senj-Sveti Juraj	ZOP - zaštićeno obalno područje	~15 km obale	Prirodna obilježja + zakonska ograničenja	Prirodno stanje
Priobalje	Obala Sveti Juraj-Lukovo	ZOP - zaštićeno obalno područje	~20 km obale	Prirodna obilježja + zakonska ograničenja	Prirodno stanje
Priobalje	Obala Lukovo-Jablanac	ZOP - zaštićeno obalno područje	~18 km obale	Prirodna obilježja + zakonska ograničenja	Prirodno stanje

Priobalje	Obala Jablanac- Starigrad	ZOP - zaštićeno obalno područje	23 km obale	Prirodna obilježja + zakonska ograničenja	Prirodno stanje
Naselja/kvartovi	Senj	Naselje - građevinsko područje	5500 stanovnika	Administrativna granica naselja	Izgrađeno
Naselja/kvartovi	Sveti Juraj	Naselje - građevinsko područje	692 stanovnika	Administrativna granica naselja	Izgrađeno
Naselja/kvartovi	Lukovo	Naselje - građevinsko područje	9 stanovnika	Administrativna granica naselja	Izgrađeno
Naselja/kvartovi	Krivi Put	Naselje - građevinsko područje	34 stanovnika	Administrativna granica naselja	Izgrađeno
Naselja/kvartovi	Jablanac	Naselje - građevinsko područje	200 stanovnika	Administrativna granica naselja	Izgrađeno
Naselja/kvartovi	Starigrad	Naselje - građevinsko područje	150 stanovnika	Administrativna granica naselja	Izgrađeno

4. METODOLOGIJA IZRAČUNA PRIHVATNOG KAPACITETA

Primijenjena je **kombinirana metodologija**: kvantitativni podaci (infrastruktura, broj kreveta, otpad, potrošnja vode) i kvalitativni pokazatelji (percepcija stanovnika, zadovoljstvo gostiju), u skladu s Pravilnikom i smjernicama.

Za izračun kapaciteta nosivosti destinacije Senj odabrana je kombinirana metodologija zbog složenosti faktora koji utječu na prihvatni kapacitet destinacije.

Kombinirana metodologija uključuje i kvantitativne i kvalitativne metode, pri čemu kvantitativni dio prikuplja i analizira numeričke podatke o broju posjetitelja, infrastrukturnim kapacitetima, opterećenjima, sezonalnosti i drugim relevantnim parametrima. Kvalitativni dio pak koristi nenumeričke metode kao što su intervjui, ankete i fokus grupe za razumijevanje stavova i iskustava lokalnog stanovništva, turista i drugih dionika.s

Ovim pristupom moguće je precizno utvrditi fizičke granice eksploatacije destinacije i važnih lokacija, maksimalni broj posjetitelja koji destinacija i njene atrakcije mogu podnijeti, uz održavanje prihvatljive razine zadovoljstva stanovništva i turista. Kombinirana metodologija tako omogućava donošenje informiranih odluka o razvoju destinacije, uzimajući u obzir i socioekonomske te okolišne utjecaje za održivi razvoj.

U slučaju destinacije Senj, zbog specifičnih prirodnih, kulturnih i infrastrukturnih obilježja, kao i potrebe za balansiranjem interesa turista i lokalne zajednice, kombinirana metodologija osigurava najcjelovitiji i najsigurniji pristup procjeni prihvatnog kapaciteta nosivosti destinacije. Zakonska regulativa ne propisuje uvijek izričitu minimalnu kvadraturu, ali se u urbanističkom planiranju plaža najčešće koriste navedene preporuke radi osiguranja sigurnosti, privatnosti i udobnosti.

5. ANALIZA RAZINE NOSIVOSTI DESTINACIJE

U kontekstu destinacije Senj, analiza razine nosivosti destinacije podrazumijeva detaljno sagledavanje utjecaja turizma u proteklih minimalno pet godina, s ciljem prepoznavanja uskih grla i ograničenja koja mogu kočiti daljnji turistički razvoj. Ključni dio ove analize obuhvaća pregled i analizu pokazatelja održivosti turizma, koji su propisani posebnim zakonskim aktima i pravilnicima, poput Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma.

Spomenuti pokazatelji održivosti su važni jer omogućuju praćenje socio-ekonomskih, okolišnih i upravljačkih aspekata turizma, uključujući zadovoljstvo lokalnog stanovništva, utjecaj turističke aktivnosti na okoliš, kao i kvalitetu i raznolikost turističke ponude. Praćenjem i analizom ovih pokazatelja, Turistička zajednica Grada Senja i drugi relevantni subjekti dobivaju potrebne informacije za donošenje održivih i odgovorno planiranih strateških odluka koje podržavaju dugoročni razvoj turizma, uz istovremeno očuvanje prirodnih, kulturnih i društvenih vrijednosti destinacije.

Podaci za izračun pokazatelja prikupljaju se za minimalno pet prethodnih godina odnosno za razdoblje koje obuhvaća analiza. Iznimno, podaci koji nisu dostupni za cjelokupno razdoblje analize prikupljaju se za razdoblje za koje su dostupni.

Ovakav sustav praćenja održivosti također doprinosi ispunjavanju nacionalnih i europskih strateških ciljeva vezanih uz održivi razvoj turizma, osiguravajući da Senj kao destinacija može balansirati između rasta i zaštite svojih resursa te zadovoljstva svih dionika, a posebno lokalnog stanovništva i posjetitelja.

Analiza obuhvaća:

- pregled i analizu pokazatelja održivosti propisanih posebnim propisom kojim se propisuju pokazatelji za praćenje razvoja i održivosti turizma
- pregled, analizu i interpretaciju pokazatelja prihvatnog kapaciteta iz stavka 3. Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta
- popis i analizu resursne osnove koja je sastavni dio plana upravljanja destinacijom.

PREGLED I ANALIZA POKAZATELJA ODRŽIVOSTI PROPISANIH POSEBNIM PROPISOM KOJIM SE PROPISUJU POKAZATELJI ZA PRAĆENJE RAZVOJA I ODRŽIVOSTI TURIZMA

Tablica 3 Popis OBVEZNIH pokazatelja određen je u Prilogu I Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Izvor podataka	Aktualno stanje
Institucionalni i strateški okvir	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	Stavovi stanovnika	Ne postoje recentnija mjerenja
Smještajni kapaciteti	Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika	Sekundarni	Na razini destinacije rezultat iznosi 123,53 ali isti treba uzeti sa rezervom jer je isti rezultat relativno malog ukupnog broja stanovnika. Izračun po zonama pokazuje rubnu opterećenost Zone 1 u kojoj su koncentrirane glavne atrakcije destinacije.
	Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika	Sekundarni	Na razini destinacije rezultat od 107,90 kreveta na 100 stanovnika višestruko premašuje te okvirne vrijednosti, što ukazuje na ekstremnu koncentraciju turističkog smještaja. Izračun po zonama pokazuje rubnu opterećenost Zone 1 u kojoj su koncentrirane glavne atrakcije destinacije.
	Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje	Sekundarni	Rezultat omjera 0,679 znači da na jedan stan za stalno stanovanje dolazi približno 0,68 smještajnih objekata u domaćinstvu ili kuća/stanova za odmor. vrijednost ispod 1 ukazuje da broj turističkih i rekreativnih smještaja još nije premašio broj stanova za stalno stanovanje, što je sa stajališta održivog turizma poželjan odnos.
	Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m ² građevinskog područja naselja	Sekundarni	Na jedan hektar izgrađenog građevinskog područja dolazi oko 0,0145 turističkih kreveta, odnosno 1 krevet na približno 69 hektara. Ovakva vrijednost ukazuje na iznimno nisku gustoću turističkog smještaja. Ovakav omjer pokazuje da turizam nije ni blizu nosivog kapaciteta prostora te da postoji veliki potencijal za budući razvoj bez ugrožavanja održivosti.

	Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima	Sekundarni	Struktura smještajnih kapaciteta je izrazito orijentirana na privatni smještaj (85%) u domaćinstvima, s manjim udjelom komercijalnih smještajnih objekata poput hotela (5,5%) i kampova (10%), što je u skladu s nekim tipičnim modelima razvoja turizma u Hrvatskoj prema ETIS metodologiji.
Turistička potražnja	Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone	Sekundarni	Izračuni pokazuju da je turizam ekonomski prisutan, ali ne dominira prostorom niti prekomjerno opterećuje infrastrukturu te da lokalna zajednica još uvijek zadržava svoju funkcionalnu i društvenu prepoznatljivost tijekom glavne sezone.
	Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama	Stavovi turista	Većina turista nije posebno nezadovoljna gužvom na ulicama i javnim površinama; skoro polovica ih smatra da to nije problem, dok tek manji udio gužvu vidi kao ozbiljan problem, prema rezultatima ankete.
Resursno atrakcijska osnova	Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	Sekundarni	Rezultat 0,120 i niže pokazuje da je koncentracija materijalnih atrakcija relativno niska, tj. na svakih 1 jedinični kapaciteta ili mjere atraktivnosti, nalazi se tek približno 12% od optimalne razine ili standarda te da područje ima prostorni ili sadržajni potencijal koji tek treba razvijati ili upotpuniti s većim brojem materijalnih atrakcija za bolju konkurentnost i ispunjenje turističkog potencijala
	Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	Sekundarni	Podatak nije dostupan, ograničenje u osiguravanju jednakog skupa objekata
	Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujana u odnosu na ostatak godine (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Sekundarni	Prema Nacionalnom godišnjem izvješću Ministarstva zaštite okoliša i energetike (MZOZT) i Hrvatskih Voda, kakvoća mora na području destinacije Senj tijekom sezone kupanja 2024. godine ocijenjena je kao izvrsna. Uzorci mora s plaža u Senju nisu prekoračili granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja, što znači da more odgovara uvjetima zdravlja i sigurnosti za kupaće, čime se održava visoka kvaliteta mora i okoliša tog područja
	Raspoloživa površina plaže po kupaću u danima vršne turističke sezone (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Sekundarni	Vrijednosti između 0,1 i 0,5 turista/m ² ukazuju na umjereni intenzitet, što je još uvijek prihvatljivo s adekvatnim upravljanjem. Optimalna vrijednost broja turista po kvadratnom metru prema UNWTO i sličnim smjernicama za održivi turizam obično je znatno niža od 1 turista/m ² .

	Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujn u odnosu na ostatak godine	Sekundarni	Podaci za kvalitetu zraka na području destinacije Senj za 2024. i početak 2025. godine dostupni su u DHMZ. Prema izvješćima i prognozama DHMZ-a, kvaliteta zraka u Senju je u 2024. godini uglavnom dobra ili vrlo dobra, bez znatnih prekoračenja onečišćujućih tvari koje bi ugrožavale zdravlje stanovništva ili turističkih posjetitelja. Redovito se prati koncentracija lebdećih čestica (PM2.5, PM10), dušikovog dioksida (NO2) i prizemnog ozona (O3), a podaci se kontinuirano ažuriraju kako bi se osigurala točna procjena trenutnog stanja.
	Utjecaj turizma na izgled destinacije	Stavovi stanovnika	Turizam ima vidljiv utjecaj na izgled destinacije, jer većina turista smatra da su promjene koje donosi turizam primjetne, ali ne i izrazito negativne – najviše odgovora su u sredini ljestvice, dok manji broj ispitanika procjenjuje utjecaj kao vrlo negativan ili potpuno zanemariv.
	Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora	Stavovi stanovnika	Turizam značajno utječe na korištenje javnog prostora jer većina stanovnika prilagođava ili povremeno prilagođava svoju dnevnu rutinu kako bi izbjegla turiste i gužvu. Samo mali dio ispitanika ne mijenja svoje navike uslijed turističkih aktivnosti.
	Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija	Stavovi turista	Zadovoljstvo ljepotom i uređenosti mjesta je podijeljeno: najviše ispitanika odabralo je višu ocjenu (4), a manji, ali jednaki udjeli daju niske i srednje ocjene, što pokazuje različite percepcije među stanovnicima. Ukupno gledano, ljepota i uređenost mjesta ocijenjene su pozitivno, ali ima i onih koji su manje zadovoljni.
Okoliš	Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći	Sekundarni	podatak nije dostupan
	Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
	Utjecaj buke na kvalitetu boravka	Stavovi turista	Većina ispitanika (47,62%) smatra da buka nije problem ili je problem minimalan (ocjena 1), dok je značajan udio (oko 28,57%) dao ocjene 4 i 5 koje označavaju veći problem s bukom. To pokazuje da buka uglavnom nije veliki problem za kvalitetu boravka, ali postoji i značajan dio ispitanika (23,81%) koji je zabrinut zbog nje.

Prostor	Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica	Sekundarni	Visok udio turističkih stambenih jedinica u ukupnom stambenom fondu ukazuje na dominaciju turističkog smještaja u prostoru
	Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene	Sekundarni	Podatak nije dostupan, potrebna okvirna procjena urbanista (nije vjerojatno da će se ukupni potencijal u potpunosti iskoristiti).
	Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja	Sekundarni	Podatak nije dostupan, potrebna je ekspertna analiza urbanista za utvrđivanje podataka potrebnih za izračun pokazatelja
	Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji	Stavovi stanovnika	Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
Komunalna infrastruktura	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda	Sekundarni	Podatak nije moguće precizno odrediti jer je količinu potrošene vode moguće dobiti samo za komercijalne smještajne objekte razvrstane u NKD 55 i 56
	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija		Podatke o potrošenoj el. energiji je moguće je dobiti samo za perspektive komercijalne smještajne objekte razvrstane u NKD 55 i 56
	Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m ² javnih površina koje se održavaju	Sekundarni	Izračun ovog pokazatelja po zonama ne odražava realno stanje jer isti broj radnika održava javne površine u svim turističkim zonama zbog čega pokazatelj nije relevantan za preciznu procjenu održivosti upravljanja javnim prostorima jer je i na ovaj način (distribucijom fiksnog broja djelatnika) osigurana redovita čistoća i urednost prostora.
	Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada	Sekundarni	Moguće povećanje kapaciteta sustava gospodarenja otpadom za 30% tijekom ljetnih mjeseci približno zadovoljava, ali ne nužno i premašuje preporučeni standard od 120% kapaciteta za vršnu turističku sezonu. Potrebna je točnija procjena stvarnih količina otpada u vršno vrijeme da bi se napravila preciznija evaluacija i eventualno planiralo dodatno povećanje kapaciteta ili drugih mjera kao što su češći odvoz i bolja organizacija.
	Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan, potrebno istraživanje
Prometna infrastruktura	Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone	Sekundarni	Podatak nije dostupan, nisu izrađene prometne studije

	Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone	Sekundarni	Podatak nije dostupan, nisu provedena brojanja (primarna istraživanja)
	Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone	Stavovi stanovnika	Podatak nije dostupan, prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Zadovoljstvo prometom u mjestu	Stavovi turista	Podatak nije dostupan, prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
Stanovništvo i kvaliteta života	Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju	Sekundarni	Broj stanovnika je sa 7.178, koliko ih je bilo 2011. godine, pao na 5.973 stanovnika, što znači da pad iznosi 16,79 posto. Izračun za zone nije napravljen zbog ograničenosti podataka i potrebe dodatne obrade iz drugih izvora. Napomena: turizam nije evidentiran kao razlog depopulacije
	Iritacija ljetnom gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama (poželjno dodatno odrediti i specifične lokacije za destinaciju uključujući plaže gdje je relevantno)	Stavovi stanovnika	Podatak nije dostupan, anketno istraživanje
	Indeks prihvatnosti stana (na razini destinacije)	Stavovi stanovnika	Nema točnih podataka
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)	Sekundarni	Broj nezaposlenih u Gradu Senju u kolovozu 2025. godine iznosi 121 osoba, prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - Područnog ureda Gospić. U usporedbi s prethodnim mjesecom, bilježi se blagi pad nezaposlenosti od 0,8%.

Tablica 4 Popis DODATNIH pokazatelja određen je u Prilogu II Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Izvor podataka	Aktualno stanje
Institucionalni i strateški okvir	Uspostavljena destinacijska strategija održivog razvoja turizma s vizijom i strateškim smjericama te jasnom intervencijskom logikom	Sekundarni	Plan upravljanja destinacijom kao strateški dokument bit će usvojen u za to zakonom propisanom roku

	Stav o smjeru razvoja gospodarstva	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
	Stav o smjeru razvoja turizma	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
Turistička potražnja	Intenzitet jednodnevnog turizma kao prosječan broj jednodnevnih posjetitelja po m ² izgrađene površine naselja, odnosno središnje/najvažnije turističke zone ukoliko je jedinica lokalne/regionalne samouprave zonirana, u vršnim danima turističke sezone	Sekundarni	
	Gužva kao motiv preseljenja iz destinacije odnosno specifičnih dijelova destinacije	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
	Zadovoljstvo kvalitetom smještaja	Stavovi turista	podatak nije dostupan
	Nedostajući i neprimjereni sadržaji	Stavovi turista	podatak nije dostupan
Resursno atrakcijska osnova	Koncentracija događanja i večernjih zabavnih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	Sekundarni	podatak nije dostupan
	Oštećenja/degradacija baštine uslijed turističke aktivnosti	Sekundarni	
	Turizam kao razlog istiskivanja sadržaja važnih stanovnicima	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
	Zadovoljstvo atmosferom, ugođajem	Stavovi turista	podatak nije dostupan
	Zadovoljstvo gastronomskom ponudom u mjestu	Stavovi turista	podatak nije dostupan
	Zadovoljstvo događanjima i manifestacijama	Stavovi turista	podatak nije dostupan
Okoliš	Kvaliteta zraka na lokalnoj(im) mjernoj(im) stanici(ama) u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine	Sekundarni	podatak nije dostupan
	Kvaliteta vode u lukama (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Sekundarni	podatak nije dostupan
Prostor	Potencijal povećanja građevinskih područja	Sekundarni	
	Mogućnost stambene izgradnje kroz rekonstrukciju i prenamjenu postojećih građevina	Sekundarni	podatak nije dostupan
	Potencijal izgradnje u neizgrađenim građevinskim područjima ugostiteljsko-turističke namjene	Sekundarni	podatak nije dostupan
	Mogućnosti proširivanja plažnog prostora (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Sekundarni	podatak nije dostupan

	Veličina i struktura kapaciteta (vezovi) u nautici (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Sekundarni	podatak nije dostupan
	Potencijalno povećanje kapaciteta u nautičkom turizmu (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Sekundarni	
	Percepcija stanovnika o postojećem stanju izgrađenosti prostora	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
Komunalna infrastruktura	Vršno opterećenje vodovodne mreže (Udio ukupne potrošnje vode u odnosu na raspoloživi kapacitet u danima vršne turističke sezone)	Sekundarni	podatak nije dostupan
	Udio ukupne dnevne proizvodnje mješovitog komunalnog otpada (u kućanstvima i kolektivnim turističkim smještajnim kapacitetima) u odnosu na kapacitet prihvata i odvoza otpada u vršnim danima turističke sezone	Sekundarni	podatak nije dostupan
	Iritacija neugodnim mirisima (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije) tijekom turističke sezone	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
Prometna infrastruktura	Kapacitet i iskorištenost javnog prijevoza (po mjesecima)	Sekundarni	
	Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
Stanovništvo i kvaliteta života	Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
	Zadovoljstvo dostupnošću odabranih javnih sadržaja	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
	Preseljenje stanovnika unutar destinacije uslijed iritacije gužvom, bukom i sl. uzrokovanih turizmom	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
	Preseljenje stanovnika unutar destinacije uslijed povećanih troškova života uzrokovanih turizmom	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
	Preseljenje stanovnika unutar destinacije uslijed prodaje/najma nekretnine generirane turizmom	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
	Nezadovoljstvo s raspoloživosti stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni uzrokovanog turizmom	Stavovi stanovnika	podatak nije dostupan
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	Udio turizma u gospodarskoj strukturi destinacije (indeks koncentracije ekonomske aktivnosti u turizmu mjeren dodanom vrijednosti ili zaposlenosti)	Sekundarni	podatak nije dostupan

	Ovisnost stanovnika grada/mjesta o prihodima od turizma kao udio stanovnika za koje je turizam glavni i dodatni izvor prihoda u ukupnom broju stanovnika	Stavovi stanovnika	Samo mali dio ispitanika (4,8%) navodi turizam kao glavni izvor prihoda, dok je za većinu (65,6%) on dodatni prihod, a 29,6% stanovnika uopće nema financijske koristi od turizma. Ovo pokazuje da turizam najčešće doprinosi kućnom proračunu kao sporedna djelatnost, a vrlo rijetko kao glavni izvor prihoda.
--	--	--------------------	--

Napomena:

Ograničenja u interpretaciji rezultata proizlaze iz činjenice da je alatima za izračun uzorka utvrđen određeni potrební uzorak, a anketu je ispunilo samo 50% od potrebnog utvrđenog broja zbog čega je uzorak je značajno manji od željenog.

Ograničenja se mogu očitovati u:

- **Manja statistička pouzdanost:** Uzorak je manji od preporučenog i može imati veće pogreške uzorka, što znači da rezultati manje precizno i pouzdano predstavljaju ukupnu populaciju turista.
- **Veća nesigurnost zaključaka:** Manji uzorak povećava vjerojatnost da su rezultati podložni slučajnim odstupanjima i ne odražavaju stvarne stavove ili ponašanja cijele populacije.
- **Ograničena generalizacija:** Zaključke na temelju polovičnog broja ispitanika treba uzeti s oprezom; rezultati mogu biti indikativni, ali ne i potpuno reprezentativni.

6. PREGLED, ANALIZA I INTERPRETACIJA POKAZATELJA PRIHVATNOG KAPACITETA

Kategorije pokazatelja prihvatnog kapaciteta koje se primjenjuju za analizu stanja destinacije Senj su:

6.1. INSTITUCIONALNI I STRATEŠKI OKVIR

Institucionalni okvir destinacije Senj

- Glavna institucija odgovorna za turistički razvoj je Turistička zajednica Grada Senja, koja koordinira promociju, razvoj ponude te upravljanje turističkim informacijama.
- Grad Senj ima upravnu strukturu sa sektorima za gospodarstvo i turizam koji su zaduženi za provedbu razvojnih politika i projekata.
- U institucionalni okvir ulaze i županijske i regionalne institucije, poput Ličko-senjske županije, koje nadziru širi razvojni i prostorni okvir.
- Sudjelovanje privatnog sektora, kao što su hoteli, kampovi i turistički operateri, te lokalne zajednice važni su za operativnu provedbu turističkih aktivnosti.

Strateški okvir destinacije Senj

- Strategija razvoja grada Senja (2015-2020) usmjerena je na razvoj održivog turizma, valorizaciju prirodnih i kulturnih resursa, te unaprjeđenje infrastrukture i kvalitete turističke ponude.
- Fokus je na diversifikaciji turističkih proizvoda (kultura, priroda, aktivni turizam, ruralni turizam).
- Postojeći dokumenti naglašavaju važnost zaštite okoliša i integriranog pristupa u planiranju i razvoju turizma.
- Strategija nastoji integrirati europske i nacionalne razvojne politike koje promiču održivost i konkurentnost destinacija.
- Plan upravljanja destinacijom Senj uključuje prostornu organizaciju, zoniranje i regulaciju turističkih kapaciteta u skladu sa zakonskim i strateškim okvirom.

Tablica 5 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju institucionalnim i strateškim okvirom u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			
Institucionalni i strateški okvir	Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika	Turizam se prepoznaje kao ključni generator ekonomskog i društvenog razvoja lokalne zajednice, uz očuvanje kvalitete života	Destinacija Senj kroz svoje strateške dokumente prepoznaje turizam kao ključni generator razvoja
DODATNI			

	Uspostavljena destinacijska strategija održivog razvoja turizma s vizijom i strateškim smjericama te jasnom intervencijskom logikom	Postoji jasno definirana vizija i strateške smjernice usmjerene na održivi razvoj turizma. Strategija uključuje jasnu intervencijsku logiku, odnosno prioritizaciju i planiranje aktivnosti koje vode ka ostvarivanju postavljenih ciljeva. Strategija je u skladu s nacionalnim i regionalnim strateškim okvirima.	Dokumenti višeg reda održivi razvoj turizma u Senju tretiraju na razini općih strateških usmjerenja ili ga izostavljaju
	Stav o smjeru razvoja gospodarstva	Gospodarstvo se razvija integrirano s turizmom, podržavajući održivost i jačanje konkurentnosti svih sektora	Podatak se osigurava anketiranjem, ne postoje recentna mjerenja
	Stav o smjeru razvoja turizma	Turizam je usmjeren na cjelogodišnji, održivi rast s naglaskom na očuvanje prirodnih i kulturnih resursa.	Podatak se osigurava anketiranjem, ne postoje recentna mjerenja

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Nedostatak jasno definiranih i ažuriranih strateških dokumenata za održivi razvoj turizma u Senju može dovesti do nedosljedne primjene politika koje podržavaju održivost i dugoročni razvoj. ⇒ Izostanak recentnih mjerenja stanja i stavova vezanih za gospodarski razvoj i turizam otežava donošenje informiranih odluka i pravovremenu prilagodbu strategija. ⇒ Nepotpuni institucionalni okvir i nejasna intervencijska logika povećavaju rizik da bi razvoj turizma mogao biti nespreman za izazove poput preopterećenosti, gubitka prirodnih resursa i degradacije kulturne baštine. ⇒ Nedostatak integracije između gospodarstva i turizma kao održivih sektora povećava ranjivost destinacije na ekonomske i okolišne šokove.
------------------	---

ocjena stanja	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ niska razina razvoja i usklađenosti strateških dokumenata ⇒ nedostatak relevantnih podataka za upravljanje ⇒ nepotpuni institucionalni okvir i nejasna intervencijska logika ⇒ slaba povezanost i koordinacija sektora
----------------------	---

Zaključak

Stanje održivog razvoja turizma u destinaciji Senj trenutno je obilježeno nedostatkom jasno definiranih strateških dokumenata, nedostatkom recentnih mjerenja te slabom integracijom između gospodarstva i turizma. Donošenje plana upravljanja destinacijom na razini Senja i Ličko-senjske županije značajno će doprinijeti unapređenju ovih aspekata, omogućujući bolje usklađivanje politika, pravovremeno praćenje pokazatelja i koordiniran razvoj svih sektora, čime će se osigurati održivi i konkurentni razvoj turizma u regiji.

6.2. SMJEŠTAJNI KAPACITETI

Analiza podataka o smještajnim kapacitetima u Gradu Senju za razdoblje od 2020. do 2024. godine pokazuje nekoliko ključnih trendova:

Ukupni kapacitet i rast

- Ukupan broj smještajnih kapaciteta porastao je s 3.817 u 2020. na 3.979 u 2024., što je povećanje za 4,24% (indeks 104,24).
- Ukupan broj kreveta porastao je s 15.118 u 2020. na 15.431 u 2024., što je povećanje za 2,07% (indeks 102,07).

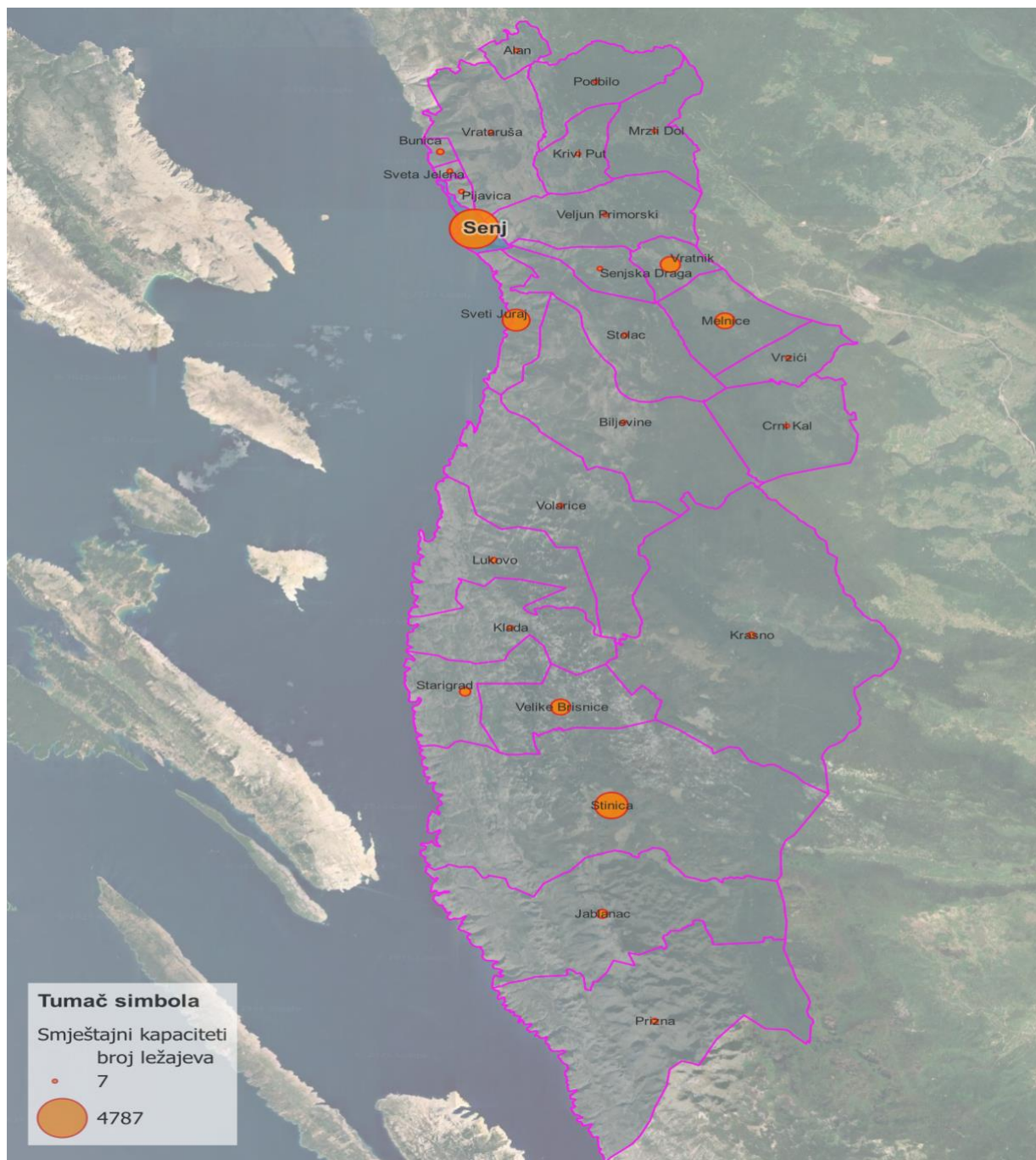
Struktura smještajnih objekata

- **Hoteli** su zabilježili značajan rast kapaciteta (za 36,41%), dok broj kreveta raste čak 43,26%. To je indikator ulaganja u hotelski sektor, vjerojatno u vidu nadogradnje i proširenja postojećih objekata.
- **Nekomercijalni smještaj** (vlastite vikendice i apartmani) i **objekti u domaćinstvu** (privatni iznajmljivači) sudjeluju s više od 80% totalnog kapaciteta, a i dalje bilježe lagani rast. Nekomercijalni smještaj ima indeks oko 110 (lagani rast), dok objekti u domaćinstvu stagniraju.
- **Ostali objekti za smještaj** (planinarski domovi, sobe, apartmani) imaju blagi pad (indeks 90,04 za kapacitete, ali rast broja kreveta na 101).

Opći zaključci

- Glavni nositelji smještaja su objekti u domaćinstvu i nekomercijalni smještaj, dok je hotelski sektor manji ali brže raste.
- stagnacija kampova i objekata u domaćinstvu ukazuju na moguće promjene trenda u preferencijama gostiju ili regulatorne promjene.
- Ukupan rast smještajnih kapaciteta i broja kreveta relativno je umjeren, što može ukazivati na doseganje određene razine zasićenosti destinacije ili promišljeniji pristup daljnjem razvoju, u skladu s održivošću turizma.

Slika 3. Prostorni raspored smještajnih kapaciteta na području Grada Senja

Tablica 6 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju smještajnim kapacitetima u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			
	Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika	NWTO-MST i ETIS ne definiraju „optimalni standard“, ali se u praksi održivim smatra omjer od otprilike 3 do 10 kreveta na 100 stanovnika, ovisno o lokalnom kontekstu i kapacitetima regije.	Na razini destinacije rezultat iznosi 123,53 ali isti treba uzeti sa rezervom jer je isti rezultat relativno malog ukupnog broja stanovnika. Izračun po zonama pokazuje rubnu opterećenost Zone 1 u kojoj su koncentrirane glavne atrakcije destinacije.
	Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika	Preporučuje se najviše 2 kreveta na 100 stanovnika, kako se ne bi narušio balans između privatnog i turističkog korištenja	Na razini destinacije rezultat od 107,90 kreveta na 100 stanovnika višestruko premašuje te okvirne vrijednosti, što ukazuje na ekstremnu koncentraciju turističkog smještaja. Izračun po zonama pokazuje rubnu opterećenost Zone 1 u kojoj su koncentrirane glavne atrakcije destinacije.
	Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje	Prema ETIS-u vrijednost ispod 1 ukazuje da broj turističkih i rekreativnih smještaja još nije premašio broj stanova za stalno stanovanje, što je sa stajališta održivog turizma poželjan odnos.	Rezultat omjera 0,679 na razini destinacije/ te isto toliko ili manje unutar zona znači da na jedan stan za stalno stanovanje dolazi približno 0,68 smještajnih objekata u domaćinstvu ili kuća/stanova za odmor
	Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m ² građevinskog područja naselja	Vrijednosti ispod 0,05 kreveta/ha (manje od 5 kreveta na 100 ha) smatraju se vrlo niskim turističkim opterećenjem. Vrijednosti između 0,05 i 1,0 kreveta/ha ukazuju na uravnoteženu prostornu uporabu. Vrijednosti veće od 1,0 kreveta/ha ukazuju na naglašeni pritisak turizma i potrebu ograničenja širenja smještajnih kapaciteta	Na jedan hektar izgrađenog građevinskog područja dolazi oko 0,0145 turističkih kreveta, odnosno 1 krevet na približno 69 hektara. Takva vrijednost ukazuje na iznimno nisku gustoću turističkog smještaja.

	Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima	Preporučuje se udio komercijalnog smještaja od 60%, kuća i stanova za odmor 35%, te nekomercijalnog smještaja 5%, čime se osigurava raznovrsna i uravnotežena ponuda smještaja.	Struktura smještajnih kapaciteta je izrazito orijentirana na privatni smještaj (85%) u domaćinstvima, s manjim udjelom komercijalnih smještajnih objekata poput hotela (5,5%) i kampova (10%), što je u skladu s nekim tipičnim modelima razvoja turizma u Hrvatskoj prema ETIS metodologiji.
--	--	---	---

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualno stanje s ukupno 123,53 kreveta na 100 stanovnika značajno prelazi preporučene granice, što ukazuje na visoku koncentraciju turističkog smještaja • Posebna opterećenost Zone 1, gdje su koncentrirane glavne atrakcije, može uzrokovati prostornih i infrastrukturnih problema. • Preporučeni maksimum od 2 kreveta na 100 stanovnika naglašava potrebu za održavanjem balansa između privatnog i turističkog korištenja prostora.
-----------	---

ocjena stanja	<ul style="list-style-type: none"> • NWTO-MST i ETIS ne definiraju optimalni standard, ali održivim se smatra omjer od 3 do 10 kreveta na 100 stanovnika, uzimajući u obzir lokalni kontekst. • Prema ETIS-u, preporučeni maksimalni udio turističkih smještajnih objekata je do 30% u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje, radi očuvanja stambenog fonda i sprječavanja prenamjene stambenih jedinica u turističke. • Preporučena struktura smještaja je 60% komercijalnog, 35% kuća i stanova za odmor, te 5% nekomercijalnog smještaja radi osiguravanja raznovrsnosti i održivosti. • Aktualno stanje pokazuje dominantan udio privatnog smještaja u domaćinstvima (85%), što može ukazivati na neravnotežu i potencijalne probleme s uravnoteženjem turističke i lokalne stambene funkcije, uz relativno malen udio hotela (5,5%) i kampova (10%).
---------------	---

Zaključak

Stanje ukazuje na prenapregnutost turističkim kapacitetima s potencijalnim rizicima za održivost destinacije. Prevelika koncentracija kreveta u odnosu na broj stanovnika i stambeni fond osobito u Zoni 1 može voditi ka problemima s kvalitetom života lokalnog stanovništva, degradacijom okoliša i gubitkom stambenog prostora. Preporučljivo je usklađivati razvoj smještajnih kapaciteta s ovim standardima kako bi se održala ravnoteža između turizma i stanovništva te promovirala dugoročna održivost destinacije prema ETIS metodologiji i relevantnim međunarodnim smjernicama.

U ocjeni ovih pokazatelja treba naglasiti da je visok postotak smještajnih kapaciteta po stanovniku dijelom rezultat relativno male gustoće naseljenosti destinacije. Naime, budući da je **ukupan broj stanovnika manji**, ovaj **pokazatelj može prikazivati lažno povišenu vrijednost**. Ukoliko bi broj stanovnika bio veći i proporcionalniji stvarnom kapacitetu turističke ponude, pokazatelj bi vjerojatno bio unutar preporučenih

ili optimalnih vrijednosti. Stoga je važno kod interpretacije ovog indikatora uzeti u obzir demografske karakteristike destinacije **kako bi se izbjeglo precjenjivanje stvarnog opterećenja turizmom.**

6.3. TURISTIČKA POTRAŽNJA

Turistička potražnja destinacije obuhvaća skup usluga, proizvoda i sadržaja koje turisti traže i koriste tijekom boravka u destinaciji. U kontekstu destinacije Senj, turistička potražnja uključuje:

- Smještajne usluge (hoteli, kampovi, privatni smještaj, nekomercijalni smještaj)
- Kulturne i povijesne atrakcije (kao što je Katedrala Uznesenja blažene Djevice Marije te gradski i drugi muzeji), Tvrđava Nehaj
- Prirodne atrakcije (Nacionalni park Sjeverni Velebit, plaže, prirodni rezervati)
- Manifestacije i događanja tijekom cijele godine (npr. Senjski mesopust, Međunarodni ljetni karneval, Noć muzeja, Rukometni turnir Mali Uskok, međunarodni festival folklora, ribarska fešta, sportske utrke, koncerti i sajmovi)
- Aktivni turizam (planinarenje, biciklizam, jedrenje, triatlon, utrke)
- Lokalni proizvodi i gastronomska ponuda povezani s tradicijom i lokalnom kulturom

Turističku potražnju u destinaciji Senj karakterizira raznolika ponuda kulturnih, prirodnih i aktivnosti vezanih uz tradiciju i sport, što je pozitivno za održivost jer omogućuje razmjerno ravnomjernu distribuciju turista kroz cijelu godinu. Ipak, nekoliko ključnih odnosa treba istaknuti:

Održiva turistička potražnja

- Raznolikost ponude (kultura, aktivni turizam, manifestacije, priroda) podržava održivost jer ne forsira preveliku koncentraciju turista u samo jednom segmentu, što pomaže u zaštiti prirodnih i kulturnih resursa.
- Dominacija nekomercijalnog i objekata u domaćinstvu u smještajnoj ponudi osigurava direktnu uključenost lokalne zajednice, što pogoduje ekonomskoj održivosti i ravnoteži koristi.
- Poticaj razvoju hotelskog sektora s druge strane treba biti pažljivo vođen da ne naruši obiteljski i ruralni karakter destinacije.

Sezonalnost

- Turistička aktivnost u Senju je izrazito sezonski koncentrirana na ljetne mjesece, uslijed dominantnog utjecaja morskog turizma i plaža, što je uobičajeno za obalne hrvatske destinacije.
- Manifestacije i događaji tijekom godine daju potencijal za sezonsko niveliranje i produženje turističke sezone, no njihov kapacitet još uvijek ne uspijeva dovoljno popuniti izvansezonski period.
- Sezonska ovisnost potencijalno opterećuje resurse i infrastrukturu tijekom vrhunca sezone te smanjuje ekonomsku stabilnost tijekom ostatka godine.

Turistička potražnja u Senju je dobro strukturirana s potencijalom za održivi razvoj zahvaljujući raznolikosti sadržaja i uključenosti lokalne zajednice. Međutim, sezonska koncentracija izazov je koji treba adresirati razvojem novih turističkih proizvoda i događaja tijekom cijele godine kako bi se smanjila sezonska oscilacija i iscijedio puni potencijal destinacije, čuvajući pritom prirodne i društvene resurse.

Tablica 7 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju turističkom potražnjom u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			
	Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone	Vrijednosti blizu nule predstavljaju stabilnu i održivu turističku situaciju, dok se vrijednosti iznad 1 smatraju znakom da broj turista počinje ozbiljno mijenjati strukturu i opterećenje lokalnog prostora	Izračuni pokazuju da je turizam ekonomski prisutan, ali ne dominira prostorom niti prekomjerno opterećuje infrastrukturu te da lokalna zajednica još uvijek zadržava svoju funkcionalnu i društvenu prepoznatljivost tijekom glavne sezone.
	Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama	Standard je da nezadovoljstvo ne prelazi 20% ispitanika u anketama o kvaliteti turističkog iskustva tijekom vršne sezone, što pokazuje da gužve nisu pretjerane i da je sustav upravljanja gužvama učinkovito implementiran	*Zadovoljstvo gužvom u anketnom ispitivanju čini ukupno 42.86% ispitanika (oni koji su dali ocjenu 1), dok bi se neutralan stav mogao proširiti s ocjenom 3 na dodatnih 47.62%. Time se može zaključiti da većina ispitanika nije izrazila značajno nezadovoljstvo gužvom, odnosno ukupno zadovoljstvo (ocjena 1) iznosi 42.86%, a zajedno sa neutralnim stavom (ocjena 3) doseže 90.48%.
DODATNI			
	Intenzitet jednodnevnog turizma kao prosječan broj jednodnevnih posjetitelja po m ² izgrađene površine naselja, odnosno središnje/najvažnije turističke zone ukoliko je jedinica lokalne/regionalne samouprave zonirana, u vršnim danima turističke sezone	Ne bi trebalo prelaziti 0,3 posjetitelja po m ² , kako bi se izbjegle pretjerane gužve i osigurala kvaliteta boravka i očuvanost prostora.	
	Gužva kao motiv preseljenja iz destinacije odnosno specifičnih dijelova destinacije	Standard predviđa da ne više od 5% stanovnika izražava namjeru preseljenja zbog	nema recentnih straživanja

		gužve, što bi ukazivalo na zadovoljavajuću kvalitetu života unatoč turističkim pritiscima	
	Zadovoljstvo kvalitetom smještaja	Ciljani standard je najmanje 80% pozitivnih ocjena od strane turista u anketama zadovoljstva, što odražava visok nivo kvalitete i usluge.	nema recentnih istraživanja
	Nedostajući i neprimjereni sadržaji	Broj prijavljenih ili identificiranih nedostajućih/neprimjerenih sadržaja ne prelazi 10% ukupno evaluiranih turističkih sadržaja, čime se osigurava dobra ponuda i funkcionalnost destinacije	nema recentnih istraživanja

* Napomena: broj ispitanika manji od utvrđenog alatima za procjenu uzorka

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	<p>Ukoliko omjer turista prema stanovnicima premaši 1:1 značajno, može doći do preopterećenja lokalnih resursa, infrastrukture i smanjenja kvalitete života stanovnika.</p> <p>Visoki broj dolazaka i noćenja u odnosu na broj stanovnika može povećati opterećenje na promet, komunalne usluge i prostor, što može rezultirati povećanim nezadovoljstvom ako se ne upravlja adekvatno.</p> <p>Iako većina ispitanika nije izrazila nezadovoljstvo gužvama, značajan udio neutralnih stavova ukazuje da postoji rizik da se percepcija može negativno promijeniti ako se kapaciteti ne prilagode rastu turističkog opterećenja.</p>
-----------	---

ocjena stanja	<p>Senj (naselje) prema dostupnim podacima ima oko 5.973 stanovnika (2021.), a tijekom prvih osam mjeseci 2025. zabilježeno je oko 86.613 dolazaka i 446.000 noćenja, što upućuje na značajan turistički promet u odnosu na broj stanovnika.</p> <p>Ispitivanja zadovoljstva pokazuju da je 42,86% ispitanika izrazilo zadovoljstvo gužvom, dok je dodatnih 47,62% imalo neutralan stav, što znači da ukupno preko 90% nije pokazalo značajno nezadovoljstvo gužvama na javnim površinama tijekom vršne sezone.</p>
---------------	--

Zaključak

Turistička destinacija trenutno pokazuje održivu razinu intenziteta turizma i pritom zadržava dobru kontrolu nad gužvama, što se reflektira kroz visok udio zadovoljnih ili neutralnih ispitanika u anketama. S ovim pristupom destinacija može nastaviti s razvojem održivog turizma uz redovito praćenje ovih pokazatelja i prilagodbu upravljanja prema potrebama lokalne zajednice i turista.

6.4. RESURSNO ATRAKCIJSKA OSNOVA

Resursna osnova destinacije Senj stvara različite mogućnosti, ali i ograničenja u kontekstu prihvatnog kapaciteta, odnosno sposobnosti destinacije da primi i kvalitetno opslužuje turiste bez narušavanja lokalnog okoliša i društva.

Prirodna resursna osnova

Senj ima čistoću mora, brojne plaže, blizinu masiva Velebita i bogatu bioraznolikost, što omogućuje privlačenje velikog broja turista, pogotovo ljubitelja aktivnog turizma (planinarenje, biciklizam, zimski turizam).

Kulturna i povijesna resursna osnova

Raspon kulturno-povijesnih resursa (tvrđava Nehaj, lokalna baština, crkve, gradska jezgra) pruža potencijal za rast specifičnih segmenata turizma koji ne opterećuju prihvatni kapacitet, ali nedovoljna interpretacija i digitalna prezentacija kulturne baštine smanjuje atraktivnost i posjećenost izvan vršnog dijela sezone.

Prometna resursna osnova

Dobro prometno povezivanje cestama i blizina zračnih luka povećavaju prihvatni kapacitet, no nedostatak željezničkih veza i slabije organizirana (vrlo razvijena) biciklistička i pješačka infrastruktura otežavaju dolazak i kretanje pa utječu na ograničenje broja i strukture turista koje Senj može ugostiti bez pritiska na lokalne resurse.

Smještajna i ugostiteljska resursna osnova

Dominantni domaći smještaj doprinosi autentičnosti, ali nedostatak hotela, tematskih resorta te koncentracija ugostiteljske ponude na obalu ograničavaju ukupni prihvatni kapacitet te njegovu sezonsku fleksibilnost. Privatni apartmani i kampovi nude određenu širinu, ali su ograničeni kvalitetom i specijaliziranom ponudom.

Društveni i institucionalni resursi

Aktivna lokalna zajednica i ustanove podržavaju održivi turizam, ali postoji nužnost profesionalizacije te snažnijeg brendiranja i promocije na državnoj razini, što utječe na privlačenje segmenta turista sklonih dužem boravku ili višoj potrošnji, a time i na ukupni prihvatni kapacitet destinacije.

Zaključak

Senj ima potencijal za povećanje prihvatnog kapaciteta uz unapređenje infrastrukture, profesionalizacije usluga, i diverzifikacije smještaja, ali trenutno postoje jasna ograničenja vezana uz prometnu dostupnost, smještajne mogućnosti i sezonsku ponudu

Tablica 8 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju resursnom i atrakcijskom osnovom u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			

	Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	Destinacija mora imati jasno definiranu organizaciju i strategiju za kontrolu broja posjetitelja kako bi se spriječilo preopterećenje, očuvala kvaliteta iskustva i zaštitila prirodna, kulturna i društvena sredina.	Materijalne atrakcije koncentrirane su preko 80% unutar Zone 1 ali nisu preopterećene zbog specifičnosti vrste turizma koji je dominantan na destinaciji te u istima nije narušena kvaliteta iskustva niti su ugrožena prirodna i kulturna dobra
	Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	Prema ETIS-u, standard za koncentraciju ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije odnosi se na uravnoteženu raspodjelu i kontrolu broja ugostiteljskih objekata unutar definirane zone. Cilj je izbjeći prekomjernu koncentraciju koja može dovesti do prenatrpanosti, smanjenja kvalitete usluge i negativnog utjecaja na lokalni život, dok se istovremeno osigurava dovoljan broj ugostiteljskih kapaciteta za zadovoljenje potreba turista i lokalnog stanovništva	Podatak nije poznat zbog metodološkog ograničenja (nije provedeno posebno primarno istraživanje usmjereno specifično na (eventualno i ekspertnu) procjenu tzv. obrta stolica u ugostiteljskim objektima i/ili strukturi potražnje i navikama kupaca ugostiteljskih objekata u destinaciji tijekom vršne sezone).
	Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Kvaliteta voda za kupanje tijekom turistički vršnih mjeseci treba biti najmanje jednaka ili bolja od kvalitete izvan sezone, s ciljem da minimalno 95% uzoraka zadovoljava visoke standarde čistoće	Prema Nacionalnom godišnjem izvješću Ministarstva zaštite okoliša i energetike (MZOZT) i Hrvatskih Voda, kakvoća mora na području destinacije Senj tijekom sezone kupanja 2024. godine ocijenjena je kao izvrsna. Uzorci mora s plaža u Senju nisu prekoračili granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja, što znači da more odgovara uvjetima zdravlja i sigurnosti za kupce, čime se održava visoka kvaliteta mora i okoliša tog područja
	Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne turističke sezone (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Minimalna površina plaže po kupaču treba iznositi od 3 do 5 m ² kako bi se osigurala ugodna i sigurna kupališna zona.	Vrijednosti između 0,1 i 0,5 turista/m ² ukazuju na umjereni intenzitet, što je još uvijek prihvatljivo s adekvatnim upravljanjem. Optimalna vrijednost broja turista po kvadratnom metru prema UNWTO i sličnim smjernicama za održivi turizam obično je znatno niža od 1 turista/m ² .
	Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine	Kvaliteta zraka tijekom turističke sezone ne smije biti lošija od granica definiranim nacionalnim i EU standardima, uz posebno praćenje potencijalnih porasta	Podaci za kvalitetu zraka na području destinacije Senj za 2024. i početak 2025. godine dostupni su u DHMZ. Prema izvješćima i prognozama DHMZ-a, kvaliteta zraka u

		onečišćenja zbog povećanog prometa	Senju je u 2024. godini uglavnom dobra ili vrlo dobra, bez znatnih prekoračenja onečišćujućih tvari koje bi ugrožavale zdravlje stanovništva ili turističkih posjetitelja. Redovito se prati koncentracija lebdećih čestica (PM2.5, PM10), dušikovog dioksida (NO2) i prizemnog ozona (O3), a podaci se kontinuirano ažuriraju kako bi se osigurala točna procjena trenutnog stanja.
	Utjecaj turizma na izgled destinacije	Očuvanost i estetika destinacije trebaju zadržati najmanje 90% pozitivnih ocjena lokalnog stanovništva i posjetitelja u anketama, osiguravajući održiv i privlačan vizualni identitet.	podatak nije dostupan, potrebno istraživanje
	Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora	Ne smije doći do prekomjernog korištenja ili oštećenja javnog prostora, uz maksimalno do 10% ukupnih pritužbi stanovnika po ovoj osnovi tijekom sezone	podatak nije dostupan, potrebno istraživanje
	Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija	Minimalno 85% ispitanika treba izraziti zadovoljstvo estetikom i održavanjem destinacije, uključujući kulturne i prirodne aspekte.	podatak nije dostupan, potrebno istraživanje
DODATNI			
	Koncentracija događanja i večernjih zabavnih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama	Najmanje 85% svih događanja i zabavnih sadržaja treba se odvijati unutar jasno definiranih turističkih zona, radi smanjenja negativnih utjecaja na ostale dijelove destinacije i lokalno stanovništvo.	
	Oštećenja/degradacija baštine uslijed turističke aktivnosti	Degradacija baštine ne smije prelaziti 5% godišnjeg pada očuvanosti vrijednosti prema monitoringu, uz provođenje mjera zaštite i obnove u skladu sa smjericama konzervatorskih uvjeta.	
	Turizam kao razlog istiskivanja sadržaja važnih stanovnicima	Maksimalno 10% važnih sadržaja za lokalno stanovništvo može biti privremeno ili trajno prenamijenjeno za turističke potrebe, kako bi se očuvao društveni i kulturni integritet zajednice.	
	Zadovoljstvo atmosferom, ugođajem	Minimalno 80% ispitanika (turista i lokalnog stanovništva)	

		treba izraziti zadovoljstvo atmosferom i ugođajem destinacije, što je ključan indikator kvalitete turističkog iskustva i kvalitete života lokalne zajednice.	
	Zadovoljstvo gastronomskom ponudom u mjestu	Najmanje 75% turista treba biti zadovoljno ponudom hrane i pića u destinaciji, s naglaskom na kvalitetu, raznolikost i lokalne specijalitete.	
	Zadovoljstvo događanjima i manifestacijama	Minimalno 70% posjetitelja i stanovnika treba biti zadovoljno kvalitetom i raznolikošću događanja, što potvrđuje atraktivnost i relevantnost kulturnih i zabavnih sadržaja.	

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	<ul style="list-style-type: none"> • Prekomjerna koncentracija turista može ugroziti prirodna, kulturna i društvena dobra te smanjiti kvalitetu turističkog iskustva. Primjetan je rizik od preopterećenja pojedinih zona destinacije ako se ne kontrolira broj posjetitelja. • Prijetnja degradacije kulturne baštine i okoliša uslijed turističke aktivnosti, uključujući neodgovorno odlaganje otpada, zagađenje, ili oštećenja prirodnih staništa. • Socijalne prijetnje su gentifikacija, istiskivanje lokalnih sadržaja za potrebe turizma, utjecaj na svakodnevni život stanovnika, te smanjenje kvalitete javnih prostora uslijed prekomjerne upotrebe. • Negativni utjecaji mogu nastati i uslijed prekomjerne koncentracije ugostiteljskih objekata, događanja i zabavnih sadržaja izvan turističkih zona. • Mogući pad zadovoljstva lokalnog stanovništva i turista zbog loše kvalitete zraka, vode, ili prenatrpanosti.
-----------	--

ocjena stanja	<ul style="list-style-type: none"> • Materijalne atrakcije su većinski (preko 80%) koncentrirane u definiranom Zoni 1 bez preopterećenja, a kvaliteta iskustva i zaštita prirode/kulture nisu narušeni. • Podaci o koncentraciji ugostiteljskih sadržaja nisu dostupni zbog metodoloških ograničenja, što otežava precizniju ocjenu stanja. • Kvaliteta vode za kupanje tijekom turističke sezone u Senju je ocijenjena kao izvrsna, bez prekoračenja graničnih vrijednosti mikrobioloških pokazatelja, tj. visoki standard održan. • Kvaliteta zraka je uglavnom dobra ili vrlo dobra, bez značajnih prekoračenja onečišćujućih tvari, što je u skladu s nacionalnim i EU standardima. • Podaci o utjecaju turizma na izgled destinacije, korištenje javnog prostora, zadovoljstvu ljepotom i uređenjem mjesta, nisu dostupni i zahtijevaju dodatna istraživanja. • Trenutno nema raspoloživih podataka za pokazatelje poput koncentracije događanja u turističkim zonama, oštećenja baštine, istiskivanja sadržaja važnih stanovnicima, te zadovoljstva atmosferom, gastronomskom ponudom i događanjima.
---------------	--

Zaključak

Destinacija Senj zadovoljava ključne obvezne standarde za održivost i kontrolu turizma u pogledu koncentracije atrakcija, kvalitete vode i zraka te očuvanja prirodnog i kulturnog okruženja tijekom turističke sezone. Postoje praznine u podacima o ugostiteljstvu, javnim prostorima, zadovoljstvu zajednice i turistima, kao i o nekim dodatnim kriterijima održivosti, što predstavlja rizik jer bez tih podataka ne može se potpuno kvantificirati pritisak i dugoročna održivost turizma. Za cjelovitu procjenu održivosti i pritiska turizma na destinaciju potrebno je provesti dodatna specifična istraživanja posebno u segmentima ugostiteljskih kapaciteta, sociokulturnog utjecaja, upravljanja javnim prostorima i zadovoljstva svih dionika.

Time se može pravovremeno reagirati i prilagoditi upravljačke mjere kako bi se sačuvala kvaliteta života lokalne zajednice, turističko iskustvo i prirodno-kulturna baština destinacije.

6.5. PRIRODA I OKOLIŠ

Priroda i okoliš destinacije Senj imaju velike prednosti, ali i određena ograničenja u kontekstu prihvatnog kapaciteta:

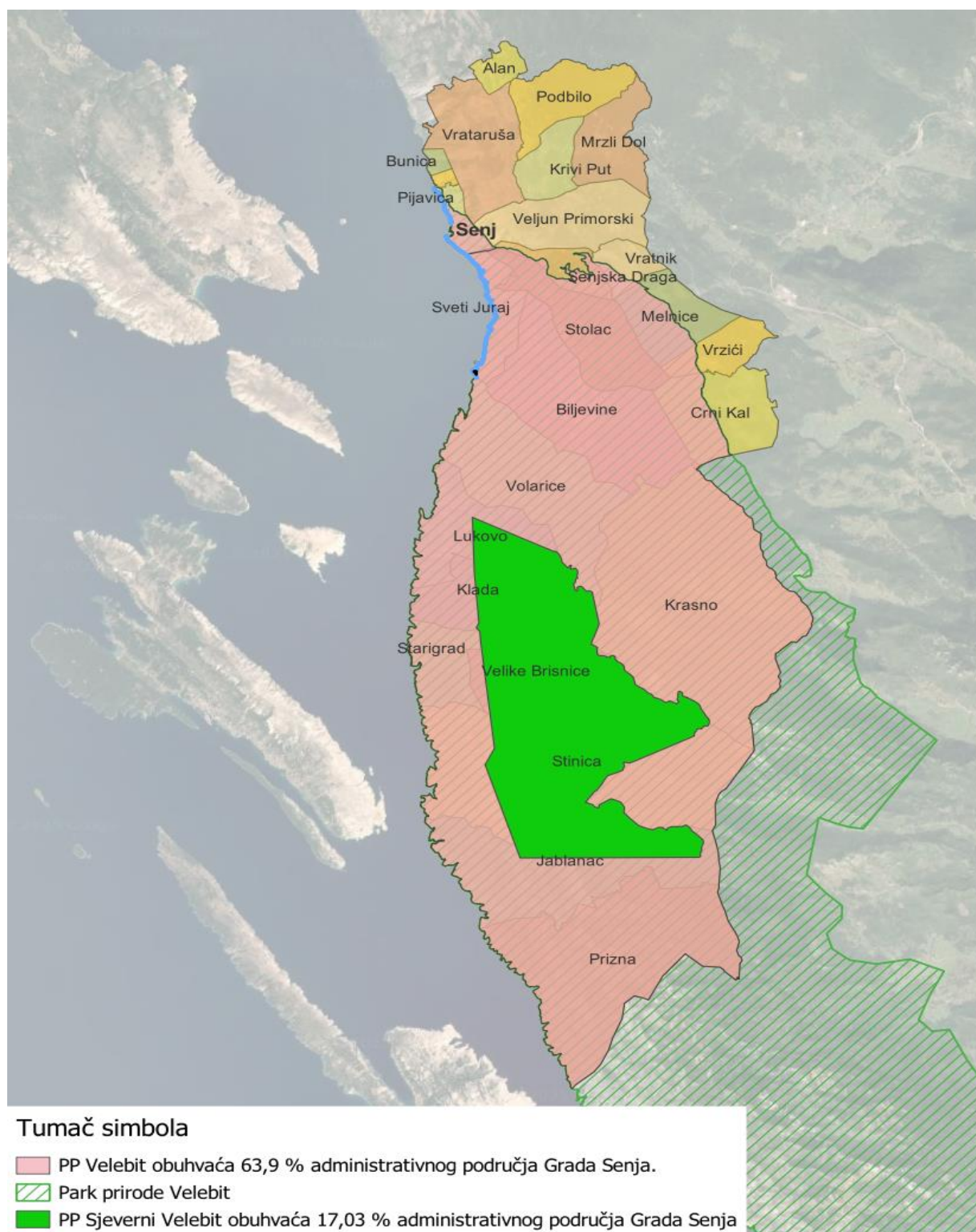
Prednosti prirode i okoliša

- Senj ima čistinu mora i brojne atraktivne plaže, što je vrlo važno za turizam orijentiran na more i odmor, uz povoljnu jadransku klimu.
- Planinski masiv Velebita i Nacionalni park Sjeverni Velebit pružaju izvrstan potencijal za planinarenje, šetnje, biciklizam i zimski turizam, što može ravnomjerno rasporediti turističke dolaske tijekom godine.
- Raznolikost prirodnih krajolika uključujući morsku obalu, planine, šume i mediteranski krš, pruža širok spektar aktivnosti i doživljaja koji mogu privući različite profile turista.
- Krasno područje je pogodno za razvoj ruralnog, ekološkog i agro-turizma, što promiče održivi razvoj i smanjuje pritisak na urbanizirane obalne zone.

Ograničenja prirode i okoliša

- Snažni vjetrovi (bura) mogu ograničiti aktivnosti na moru i time smanjiti prihvatni kapacitet primorskim područjima u određenim vremenskim uvjetima.
- Dijelovi turističke infrastrukture su relativno nerazvijeni, što otežava pristup i korištenje prirodnih resursa većem broju turista.
- Postoje ograničenja u pristupu nekim atraktivnim lokalitetima zbog visokih nadmorskih visina ili neadekvatne infrastrukture, što može ograničiti iskorištavanje prirodnih potencijala.
- Očuvanje bioraznolikosti i krajolika zahtijeva pažljivo upravljanje turističkim pritiskom kako bi se spriječila degradacija prirodnih vrijednosti.

Slika 4. Zaštićeno područje destinacije Senj

U kontekstu prihvatnog kapaciteta, prirodna osnova Senja nudi kvalitetne uvjete za razvoj održivog turizma s naglaskom na raznolikost sadržaja i očuvanje okoliša. Međutim, prirodni faktori poput bure i ograničene infrastrukture predstavljaju izazov koji mora biti riješen kroz planiranje i investicije s ciljem balansiranja turističke potražnje i zaštite okoliša.

Tablica 9 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju prirodom i okolišem u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			
	Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći	Standard dozvoljene buke u područjima mješovite namjene treba biti u skladu s nacionalnim propisima, što obično znači maksimalno 55 dB(A) tijekom dana i 45 dB(A) noću, bez značajnog povećanja u vršnim sezonskim danima u odnosu na ostatak godine.	podatak nije dostupan
	Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone	Maksimalno 15% stanovnika može izraziti iritaciju ili pritužbe zbog buke tijekom turističke sezone, što ukazuje na prihvatljivu razinu buke i učinkovito upravljanje njome.	podatak nije dostupan, potrebno istraživanje
	Utjecaj buke na kvalitetu boravka	Razine buke ne smiju značajno narušavati zadovoljstvo boravkom, ciljajući da najmanje 80% turista i stanovnika ocijeni kvalitetu boravka kao zadovoljavajuću ili bolju, bez negativnog utjecaja buke.	podatak nije dostupan, potrebno istraživanje
DODATNI			
	Kvaliteta zraka na lokalnoj(im) mjestnoj(im) stanici(ama) u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine	Standard predviđa da koncentracije onečišćujućih tvari (PM10, PM2.5, NO2, O3) u zrak budu u skladu s najstrožim nacionalnim i EU granicama tijekom cijele godine, uključujući vršnu turističku sezonu, bez njihovog značajnog povećanja u odnosu na predsezonske i postsezonske mjesece.	podatak nije dostupan
	Kvaliteta vode u lukama (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Kvaliteta vode u lukama tijekom turističke sezone mora kontinuirano zadovoljavati kriterije za čistoću prema nacionalnim propisima i EU direktivama (npr. Direktiva o	

		kvaliteti vode za kupanje), uz minimalno 95% uzoraka koji zadovoljavaju klasifikaciju visoke ili dobre kakvoće.	
--	--	---	--

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak podataka i sustava za praćenje razine buke tijekom vršne turističke sezone otežava učinkovito upravljanje bukom. • Turistički promet i događanja mogu uzrokovati povećanu buku koja iritira stanovništvo, potencijalno prelazeći prihvatljive limite (maksimalno 15% pritužbi). • Povećana buka može narušiti zadovoljstvo boravkom turista i kvalitete života lokalnog stanovništva. • Kao prirodna prijetnja, intenzivna bura (jaki vjetar) u Senju može povremeno utjecati na komfor turista. • Kvaliteta zraka, iako trenutno zadovoljava standarde (dobro ili izvrsno stanje PM10, PM2.5, NO2), može biti ugrožena ako dođe do povećanja prometa i aktivnosti bez adekvatnog nadzora. • Potencijalno ugrožavanje kvalitete vode u lukama ako ne ostane na najmanje 95% uzoraka visoke ili dobre kakvoće, što bi narušilo nautički i kupališni turizam
-----------	--

ocjena stanja	<ul style="list-style-type: none"> • Razina buke: Podaci nisu dostupni, stoga nije moguće precizno ocijeniti stanje. Potrebno uvesti sustav mjerenja i praćenja buke. • Iritacija bukom: Nema dostupnih podataka o pritužbama stanovnika tijekom sezone. • Kvaliteta boravka u odnosu na buku: Nema podataka za procjenu. • Kvaliteta zraka: U Senju je kvaliteta zraka uglavnom izvrsna do dobra, bez značajnih prekoračenja tijekom turističke sezone, što je vrlo povoljno za održivost turizma. • Kvaliteta vode u lukama i kupalištima: Održava se prema visokom standardu, barem 95% uzoraka je u skladu s propisima, što doprinosi sigurnosti i atraktivnosti destinacije. • Klima Senja: Ugodna za turizam u ljetnim mjesecima, s jakim vjetrovima (bura) kao specifičnim prirodnim čimbenikom i jedinstvenom turističkom atrakcijom destinacije Senj.
---------------	---

Zaključak

Ove ocjene ukazuju na potrebu dodatnog prikupljanja podataka o buci i percepciji stanovnika za provedbu učinkovite kontrole buke, dok je kvaliteta zraka i vode na visokoj razini i ne predstavlja trenutačnu prijetnju održivosti turizma u destinaciji Senj.

6.6. PROSTOR

Prostor destinacije Senj u kontekstu prihvatnog kapaciteta ima sljedeće karakteristike i izazove:

Prednosti prostora

- Prostor je dobro prometno povezan Jadranskom magistralom (D8) i blizinom autoceste A1, što omogućava relativno brz pristup destinaciji automobilom.
- Blizina zračnih luka Rijeka i Zadar (do 2 sata vožnje) dodatno povećava pristupačnost i potencijal dolazaka turista.
- Prostor obuhvaća raznolike tipove krajobraza – od morskih obala do planinskih područja, što omogućuje širenje turističke ponude izvan središta.

- Postoji potencijal za razvoj manjeg nautičkog turizma

Ograničenja prostora

- Nedostatak direktnih željezničkih veza ograničava pristup destinaciji za putnike koji koriste javni prijevoz, što smanjuje prihvatni kapacitet.
- Biciklistička i pješačka infrastruktura još uvijek su nedovoljno povezane, što utječe na integrirani okoliš i kvalitetu turističkog iskustva.
- Infrastruktura i prometna povezanost unutar samog prostora destinacije, posebno prema atraktivnim turističkim točkama, iziskuje dodatna ulaganja za kvalitetniji pristup.
- Koncentracija ugostiteljske ponude i većina smještajnih kapaciteta su uz obalu, što može dovesti do prenapučenosti određenih dijelova prostora tijekom vršne sezone.

Zaključak

Prostor destinacije Senj ima dobru osnovu za prihvat velikog broja turista zahvaljujući prometnoj povezanosti i raznolikosti krajolika, no postoje značajni izazovi u daljnjem unaprjeđenju javnog prijevoza, biciklističke i pješačke infrastrukture, kao i u prostornom razvoju smještaja i usluga kako bi se osiguralo ravnomjerno iskorištavanje kapaciteta i kvaliteta turističkog iskustva.

Tablica 10 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju prostorom u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			
	Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica	Preporučeni udio se obično izražava u vrijednosti do 30-40% ovisno o specifičnostima destinacije, kao prag koji označava održivu raspodjelu	Visok udio turističkih stambenih jedinica u ukupnom stambenom fondu ukazuje na dominaciju turističkog smještaja u prostoru
	Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene	Maksimalna mogućnost nove izgradnje ne smije premašiti 20% ukupne postojeće izgrađene površine, osiguravajući umjeren rast i održivu prostornu masu.	Podatak nije dostupan, potrebna okvirna procjena urbanista (nije vjerojatno da će se ukupni potencijal u potpunosti iskoristiti).
	Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja	Do 30% neizgrađenih površina može biti namijenjeno za novu stambenu izgradnju, uz uvjet da se poštuju prostorni planovi i načela održivog razvoja.	Podatak nije dostupan, potrebna je ekspertna analiza urbanista za utvrđivanje podataka potrebnih za izračun pokazatelja
	Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji	Maksimalno 10% stambenih jedinica može prenamijeniti u turističke apartmane bez negativnih posljedica poput odstupanja u dostupnosti stambenog prostora ili stvaranja socijalnih problema	Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem

DODATNI		
Potencijal povećanja građevinskih područja	Maksimalno povećanje građevinskih područja ne smije prelaziti 15% postojećih građevinskih površina, uz prioritet održivog razvoja i zaštite prirodnih resursa.	
Mogućnost stambene izgradnje kroz rekonstrukciju i prenamjenu postojećih građevina	Do 40% nove stambene ili turističke izgradnje treba proizlaziti iz rekonstrukcije i prenamjene postojećih objekata, čime se smanjuje pritisak na nove građevinske zone i čuva prostorna ravnoteža.	
Potencijal izgradnje u neizgrađenim građevinskim područjima ugostiteljsko-turističke namjene	Nije preporučljivo da kapacitet u neizgrađenim ugostiteljsko-turističkim zonama premaši 25% postojećeg kapaciteta, radi očuvanja kvalitete života i okoliša.	
Mogućnosti proširivanja plažnog prostora (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Proširenje plažnog prostora može iznositi do 10% postojeće površine, uz poštivanje ekoloških i zakonskih ograničenja te očuvanje prirodnog statusa obale.	Mogućnost proširenja plažnog prostora iznimno je velika zbog duljine obalnog prostora od 50,7 km
Veličina i struktura kapaciteta (vezovi) u nautici (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Kapacitet vezova treba biti planiran tako da zadovoljava potrebu za rastom nautičkog turizma, ali ne prelazi 20% rasta postojećih kapaciteta kako bi se izbjeglo preopterećenje infrastrukture i okoliša	Nije relevantno
Potencijalno povećanje kapaciteta u nautičkom turizmu (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)	Preporučuje se da godišnje povećanje kapaciteta nautičkog turizma ne premašuje 10%, usklađeno s ekološkim normama i kapacitetom destinacije.	Nije relevantno
Percepcija stanovnika o postojećem stanju izgrađenosti prostora	Najmanje 75% lokalnog stanovništva treba biti zadovoljno trenutnim stanjem izgrađenosti, što ukazuje na prihvatljivu razinu razvoja bez osjećaja prenapučenosti ili narušavanja kvalitete života.	Podatak nije dostupan, potrebno istraživanje

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	Udio stambenih jedinica turističke namjene treba biti do 30-40%, jer veći udio ukazuje na dominaciju turizma nad stambenom funkcijom, što može negativno utjecati na lokalnu zajednicu
-----------	--

ocjena stanja	Preporuka je da se maksimalno 10% postojećih stambenih jedinica može prenamijeniti u turističke apartmane bez ugrožavanja dostupnosti stanovanja ili izazivanja socijalnih problema (gentrifikacija, iseljavanje lokalaca). Nedostatak primarnih podataka sprječava egzaktne zaključke, no kontinuirano prikupljanje podataka kroz ankete i praćenje tržišta nužno je za donošenje daljnjih odluka
---------------	--

Zaključak

Aktualno stanje zahtijeva dodatna istraživanja i ekspertske analize jer podaci nisu dostupni, no navedeni standardi pružaju jasne smjernice za uravnotežen i održiv razvoj destinacije. Kontrolirani i umjeren udio stambenih jedinica turističke namjene omogućava razvoj turizma bez narušavanja kvalitete života lokalnog stanovništva i održive prostorne strukture. U praksi je važno pratiti i regulirati ovaj udio kako bi se spriječila dominacija turističkog smještaja i održao balans potrebe lokalne zajednice i turističkog razvoja.

6.7. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Snage komunalne infrastrukture

- Postoji osnovna komunalna infrastruktura koja podržava stanovništvo i turizam, uključujući vodoopskrbu, odvodnju i energiju, što omogućuje osnovnu funkcionalnost destinacije.
- Prisutnost ugostiteljske ponude fokusirane na obalu koristi postojeće komunalne kapacitete na lokalitetima s najvećim turističkim pritiskom.
- Kampovi i nekoliko hotela koji postoje u prostoru koriste postojeće komunalne sustave i predstavljaju osnovu za buduće širenje smještajnog kapaciteta.

Ograničenja i izazovi

- Nedostatak hotelskog smještaja i modernih ugostiteljskih objekata implicira da komunalna infrastruktura trenutno nije optimalno prilagođena za veći broj i raznovrsniju strukturu turista.
- Ograničena turistička infrastruktura postoji posebno u dijelovima destinacije udaljenim od obale, što ukazuje na slabu integraciju komunalnih sustava na većem prostoru.
- Postojeća prometna infrastruktura, iako solidna u cestovnom pogledu, zahtijeva dodatna poboljšanja u smislu komunalnih usluga (parkirališta, javne površine, sanitarni čvorovi) koji su važni za kvalitetu boravka turista.

Zaključak

Komunalna infrastruktura destinacije Senj trenutno podržava osnovni turizam, ali nije u potpunosti razvijena za povećani prihvatni kapacitet s obzirom na potrebe različitih profila turista i proširenje turističke ponude. Potrebna su značajna ulaganja i modernizacija infrastrukture, s fokusom na integraciju održivih rješenja i unaprjeđenje usluga na širem prostoru destinacije.

Tablica 11 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda za održivo i kvalitetno upravljanje komunalnom infrastrukturom u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			
	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda	Maksimalno ukupno opterećenje potrošnje vode od strane turističkih objekata ne smije prelaziti 30% dostupnog komunalnog vodnog kapaciteta tijekom vršne sezone, čime se osigurava održiva opskrba lokalne zajednice.	Podatak nije moguće precizno odrediti jer je količinu potrošene vode moguće dobiti samo za komercijalne smještajne objekte razvrstane u NKD 55 i 56
	Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – električna energija	Potrošnja električne energije objekata u turističkom lancu ne bi trebala prelaziti 35% ukupnog kapaciteta elektrodistribucije tijekom vršnih perioda, s naglaskom na energetske mjere uštede i obnovljive izvore.	Podatke o potrošenoj el. energiji je moguće je dobiti samo za perspektive komercijalne smještajne objekte razvrstane u NKD 55 i 56
	Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m ² javnih površina koje se održavaju	Preporučeni standard je najmanje 0,5 djelatnika na 1.000 m ² javnih površina, kako bi se osigurala redovita čistoća i urednost prostora.	Izračun ovog pokazatelja po zonama ne odražava realno stanje jer isti broj radnika održava javne površine u svim turističkim zonama zbog čega pokazatelj nije relevantan za preciznu procjenu održivosti upravljanja javnim prostorima jer je i na ovaj način (distribucijom fiksnog broja djelatnika) osigurana redovita čistoća i urednost prostora.
	Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada	Kapaciteti za odvoz otpada trebaju biti osigurani u količini koja može obrađivati najmanje 120% procijenjene proizvodnje otpada tijekom vršne turističke sezone, kako bi se spriječilo nakupljanje smeća.	Moguće povećanje kapaciteta sustava gospodarenja otpadom za 30% tijekom ljetnih mjeseci približno zadovoljava, ali ne nužno i premašuje preporučeni standard od 120% kapaciteta za vršnu turističku sezonu. Potrebna je točnija procjena stvarnih količina otpada u vršno vrijeme da bi se napravila preciznija evaluacija i eventualno planiralo dodatno povećanje kapaciteta ili drugih mjera kao što su

			češći odvoz i bolja organizacija.
	Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone	Maksimalno 10% stanovnika smije izražavati nezadovoljstvo ili pritužbe zbog neprimjerenog odlaganja otpada, što ukazuje na učinkovito upravljanje otpadom i čistoću destinacije.	podatak nije dostupan, potrebno istraživanje
DODATNI			
	Vršno opterećenje vodovodne mreže (Udio ukupne potrošnje vode u odnosu na raspoloživi kapacitet u danima vršne turističke sezone)	Maksimalno opterećenje vodovodne mreže ne smije prelaziti 75% raspoloživog kapaciteta, kako bi se osigurala pouzdana opskrba i sigurnosna rezerva za izvanredne situacije.	
	Udio ukupne dnevne proizvodnje mješovitog komunalnog otpada (u kućanstvima i kolektivnim turističkim smještajnim kapacitetima) u odnosu na kapacitet prihvata i odvoza otpada u vršnim danima turističke sezone	Kapacitet prihvata i odvoza otpada mora biti minimalno 110% predviđene dnevne proizvodnje otpada, sprečavajući nakupljanje smeća i omogućavajući pravovremeno uklanjanje.	
	Iritacija neugodnim mirisima (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije) tijekom turističke sezone	Maksimalno 10% stanovnika i turista smije izražavati nezadovoljstvo zbog neugodnošću mirisa, što implicira učinkovit sustav upravljanja otpadom i sanitarne infrastrukture	

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	<ul style="list-style-type: none"> Mogućnost prekoračenja kapaciteta potrošnje vode i električne energije tijekom vršnih turističkih razdoblja može narušiti kvalitetu života lokalnog stanovništva i stabilnost komunalnih usluga. Nedovoljna brojnost djelatnika za održavanje javnih površina može dovesti do smanjene čistoće i urednosti prostora u najfrekventnijim turističkim zonama. Neadekvatno planirani ili nedovoljni kapaciteti za odvoz otpada mogu uzrokovati nakupljanje otpada i socijalne nezadovoljštine. Neadekvatno prikupljanje podataka otežava upravljanje i pravovremene intervencije u svim navedenim segmentima.
ocjena stanja	<ul style="list-style-type: none"> Vršno opterećenje potrošnje vode od strane turističkih objekata ne bi smjelo prelaziti 30% dostupnog komunalnog vodnog kapaciteta, što je važno za održivu opskrbu lokalne zajednice.

- Potrošnja električne energije turističkih objekata treba biti do 35% ukupnog kapaciteta elektrodistribucije u vršnim periodima, uz provođenje energetske mjera i korištenje obnovljivih izvora.
- U održavanju javnih površina broj djelatnika je nedovoljan za preciznu procjenu, jer isti broj pokriva sve zone, što može prikriti stvarne potrebe pojedinih zona.
- Kapaciteti za odvoz otpada povećani su za 30% u ljetnim mjesecima, što približno zadovoljava standard od 120% kapaciteta potreban za vršnu turističku sezonu, ali je potrebna detaljnija procjena stvarnih količina otpada.
- Nezadovoljstvo stanovništva zbog neprimjerenog odlaganja otpada ne smije prelaziti 10%, ali za sada nema dostupnih podataka o stvarnom stanju.

Zaključak

Trenutno stanje pokazuje da osnovni resursi i kapaciteti u vodoopskrbi, elektroopskrbi, održavanju javnih površina i gospodarenju otpadom približno zadovoljavaju minimalne standarde održivosti tijekom vršne turističke sezone. Međutim, prijeti opasnost od prekoračenja kapaciteta i smanjenja kvalitete usluga zbog neujednačene raspodjele resursa te nedostatka ažurnih i preciznih podataka. Za osiguranje dugoročne održivosti turističke destinacije i zadovoljstva lokalnog stanovništva, nužno je uvesti sustavno praćenje, preciznu analizu i prilagodbu kapaciteta prema realnim potrebama te dodatne mjere za unapređenje upravljanja resursima i uslugama.

6.8. PROMETNA INFRASTRUKTURA

Prometna infrastruktura destinacije Senj u kontekstu prihvatnog kapaciteta ima sljedeće karakteristike:

Prednosti prometne infrastrukture

- Senj je povezan Jadranskom magistralom (D8), jednom od glavnih prometnica duž jadranske obale, što osigurava dobru cestovnu povezanost.
- Blizina autoceste A1 (izlaz Žuta Lokva) unaprjeđuje pristup destinaciji, omogućujući brže i udobnije putovanje automobilom.
- Blizina zračnih luka Rijeka i Zadar, udaljenih do 2 sata, omogućuje pristup i međunarodnim turistima, čime se povećava potencijalni prihvatni kapacitet.

Ograničenja i izazovi

- Nedostatak direktnih željezničkih veza ograničava pristup turistima koji koriste vlak, smanjujući alternativne opcije prijevoza i potencijalni prihvatni kapacitet.
- Infrastruktura za bicikliste i pješake je razvijena ali nije funkcionalno povezana što smanjuje kvalitetu i sigurnost unutar destinacije, kao i mogućnost razvoja održivog turizma.
- Prometna infrastruktura posebno u smislu javnog prijevoza i parkirališta zahtijeva dodatna ulaganja kako bi se spriječile gužve i povećala učinkovitost upravljanja prometom tijekom turističke sezone.
- Nedostatak raznolikosti u prometnim opcijama može utjecati na opterećenje cesta i smanjiti ukupni prihvatni kapacitet u vršnim periodima.

Prometna infrastruktura Senja pruža čvrstu osnovu za razvoj turizma zahvaljujući cestovnoj povezanosti i blizini važnih prometnih čvorišta kako bi se povećao prihvatni kapacitet destinacije i poboljšalo iskustvo svih posjetitelja.

Tablica 12 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda za održivo i kvalitetno upravljanje prometnom infrastrukturom u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			
	Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone	Kapacitet prometne infrastrukture treba biti dovoljan da osigura maksimalnu ispunjenost do 85% na ključnim pravcima i točkama, kako bi se spriječile prometne zastoje i održala protočnost.	Podatak nije dostupan, nisu izrađene prometne studije
	Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone	Iskorištenost parkirališta ne smije prelaziti 90% ukupnog kapaciteta, što omogućava pronalaženje slobodnog mjesta i smanjuje prometnu zagušenost uzrokovanu traženjem parkiranja.	Podatak nije dostupan, nisu provedena brojanja (primarna istraživanja)
	Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone	Ne smije više od 20% stanovnika i turista izraziti nezadovoljstvo zbog prometnih gužvi, što odražava učinkovito upravljanje prometom i prihvatljivu kvalitetu prometnog sustava.	Podatak nije dostupan, prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Zadovoljstvo prometom u mjestu	Minimalno 75% ispitanika treba izraziti zadovoljstvo prometnom situacijom, uključujući dostupnost, sigurnost i organizaciju prometa.	Podatak nije dostupan, prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
DODATNI			
	Kapacitet i iskorištenost javnog prijevoza (po mjesecima)	Kapacitet javnog prijevoza treba biti dovoljan da iskaže maksimalnu iskorištenost do 85% u vršnim turističkim mjesecima, osiguravajući redovite polaske i udoban prijevoz bez preopterećenja.	
	Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone	Maksimalno 20% vozača smije izražavati nezadovoljstvo ili frustraciju zbog poteškoća u pronalaženju parkirnog mjesta, što odražava dobro upravljanje parkirnim kapacitetima i prometnom organizacijom.	

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	Trenutno stanje ne ukazuje na neposredne prijetnje, ali nepoznanice u podacima mogu otežati pravovremene reakcije i planiranje.
ocjena stanja	<p>Procjena kapaciteta prometne infrastrukture: Nije dostupna, što onemogućava adekvatnu procjenu i ukazuje na potencijalnu prijetnju zbog mogućeg preopterećenja u vršnim turističkim danima.</p> <p>Iskorištenost parkirališta: Nepoznato stanje zbog nedostatka brojanja, što može rezultirati neadekvatnim upravljanjem prostorom i dodatnim prometnim zagušenjima.</p> <p>Iritacija gužvom u prometu: Nema podataka, pa nije moguće ocijeniti zadovoljstvo stanovnika i turista, što može otežati pravovremeno rješavanje problema i ugroziti kvalitetu života.</p> <p>Zadovoljstvo prometom: Također nema dostupnih podataka, što smanjuje mogućnost procjene učinkovitosti prometnih mjera i planiranja</p>

Zaključak

Trenutno stanje prometne infrastrukture i upravljanja prometom u vršnoj turističkoj sezoni nije adekvatno praćeno ili dokumentirano zbog nedostatka osnovnih podataka i analiza. Odsutnost up-to-date informacija otežava planiranje i implementaciju mjera za sprječavanje prometnih zagušenja i povećanje zadovoljstva svih korisnika prometne mreže. Stoga je neophodno sukladno mogućnostima provesti detaljne prometne studije, analizirati parkirališne kapacitete te sustavno prikupljati podatke o percepciji i zadovoljstvu korisnika, kako bi se osigurala održiva prometna situacija koja podržava razvoj turizma, a istovremeno štiti kvalitetu života lokalne zajednice.

6.9. STANOVNIŠTVO I KVALITETA ŽIVOTA

Stanovništvo i kvaliteta života u destinaciji mogu se ocijeniti na sljedeći način:

Snage stanovništva i kvalitete života

- Lokalna zajednica sve je intenzivno uključena u razvoj turizma kroz iznajmljivanje što stvara dodatne prihode i jača identitet destinacije.
- Postojeće kulturne institucije i udruge aktivno doprinose društvenom životu te organiziraju manifestacije i događanja koja podižu kvalitetu života i produžuju turističku sezonu.
- Autentičnost lokalne zajednice i njihov angažman u turizmu pozitivno utječu na stvaranje autentičnih doživljaja za posjetitelje.

Ograničenja i izazovi u kontekstu sezonalnosti

- Sezonski karakter turizma u Senju uzrokuje oscilacije u opterećenju lokalnih resursa i usluga, što može povremeno negativno utjecati na kvalitetu života stanovnika tijekom vršnih razdoblja.
- Potrebna je jača profesionalizacija turističkih usluga i veće uključivanje lokalnog stanovništva u turistički sektor radi kontinuiteta prihoda i smanjenja sezonskih oscilacija.

- Nedovoljno razvijena digitalna i brendirana prezentacija destinacije na višim razinama smanjuje mogućnosti za produženje sezone i privlačenje posjetitelja u manje opterećena razdoblja.
- Pritisak turizma u vršnim sezonama može utjecati na infrastrukturu, okoliš i dnevni život stanovnika, što zahtijeva učinkovito planiranje i upravljanje.

Uzimajući sve u obzir, stanovništvo Senja pokazuje dobru predispoziciju za prihvata turista kroz aktivno sudjelovanje u turističkoj ponudi i očuvanju kulture, no sezonalnost turizma predstavlja izazov za održavanje kvalitete života kroz cijelu godinu. Unapređenje profesionalnosti, bolje upravljanje sezonskim pritiskom i diversifikacija turističke ponude ključni su za balansiranje prihvatnog kapaciteta i kvalitete života lokalne zajednice. Stanovništvo destinacije Senj ima pozitivan odnos prema turizmu te je uključeno kroz obiteljska poljoprivredna gospodarstva i kulturne udruge koje doprinose lokalnoj zajednici i produženju sezone. Kvaliteta života stanovnika je solidna, no sezonska oscilacija turističkog opterećenja stvaraju izazove u vidu pritiska na infrastrukturu, okoliš i usluge, posebno u vršnim periodima. Profesionalizacija turističkih usluga, bolja digitalna prezentacija destinacije i diversifikacija turističke ponude mogli bi smanjiti sezonske fluktuacije, što bi pozitivno utjecalo na kvalitetu života i optimalno iskorištavanje prihvatnog kapaciteta.

Tablica 13 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda za održivo i kvalitetno upravljanje stanovništvom i kvalitetom života u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			
	Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju	Standard je da populacija destinacije ne smije bilježiti pad veći od 5% u desetljeću, što ukazuje na stabilnost stanovništva i održivost razvoja bez prekomjernog iseljavanja.	Broj stanovnika je sa 7.178, koliko ih je bilo 2011. godine, pao na 5.973 stanovnika, što znači da pad iznosi 16,79 posto. Izračun za zone nije napravljen zbog ograničenosti podataka i potrebe dodatne obrade iz drugih izvora. Napomena: turizam nije evidentiran kao razlog depopulacije
	Iritacija ljetnom gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama (poželjno dodatno odrediti i specifične lokacije za destinaciju uključujući plaže gdje je relevantno)	Maksimalno 20% stanovnika i posjetitelja smije iskazivati nezadovoljstvo gužvama na ključnim lokacijama i plažama, što upućuje na učinkovite mjere kontrole gužvi i regulacije prostora.	Podatak nije dostupan, anketno istraživanje
	Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)	Standardni indeks priuštivosti (omjer prosječne cijene stana prema prosječnim primanjima) mora biti unutar vrijednosti koje ne prelaze 6 puta	Nema točnih podataka

		godišnjih prihoda kućanstva, kako bi se osigurala pristupačnost stanovanja lokalnom stanovništvu.	
DODATNI			
	Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života	Maksimalno 30% stanovnika smije percipirati turizam kao glavni uzrok značajnog rasta troškova života, čime se ukazuje na prihvatljivu ili kontroliranu razinu utjecaja.	
	Zadovoljstvo dostupnošću odabranih javnih sadržaja	Najmanje 75% stanovnika treba biti zadovoljno dostupnošću osnovnih javnih sadržaja (zdravstvo, obrazovanje, rekreacija), što odražava dobro upravljanje resursima i uslugama unatoč turističkim pritiscima.	
	Preseljenje stanovnika unutar destinacije uslijed iritacije gužvom, bukom i sl. uzrokovanih turizmom	Ne smije više od 5% stanovnika izraziti namjeru preseljenja iz specifičnih dijelova destinacije zbog negativnih učinaka turizma na kvalitetu života	
	Preseljenje stanovnika unutar destinacije uslijed povećanih troškova života uzrokovanih turizmom	Maksimalno 7% stanovnika može se preseliti unutar destinacije zbog rastućih troškova života vezanih uz turizam, što ukazuje na stabilan socijalni kontekst.	
	Preseljenje stanovnika unutar destinacije uslijed prodaje/najma nekretnine generirane turizmom	Maksimalno 10% stanovnika može biti pogođeno preseljenjem uslijed tržišnih efekata turizma na nekretnine, uz adekvatne mjere zaštite stambenog fonda.	
	Nezadovoljstvo s raspoloživosti stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni uzrokovano turizmom	Nezadovoljstvo ne smije prelaziti 20% stanovnika, što ukazuje na zadovoljavajuću dostupnost i pristupačnost stanovanja	

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	<ul style="list-style-type: none"> Znatan pad broja stanovnika predstavlja ozbiljnu prijetnju održivom razvoju destinacije, jer smanjuje lokalnu radnu snagu, bazu potrošača i društvenu koheziju. Nepostojanje podataka o percepciji gužvi na javnim prostorima i plažama može otežati upravljanje prostorima i provođenje učinkovitih mjera za kontrolu i regulaciju gužvi, što može doprinijeti nezadovoljstvu i pogoršanju kvalitete boravka. Nedostatak preciznih podataka o priuštivosti stanovanja otežava kreiranje politika za zadržavanje lokalnog stanovništva i prevenciju gentrifikacije i iseljavanja.
-----------	---

ocjena stanja	<ul style="list-style-type: none"> • Broj stanovnika na destinaciji pao je s 7.178 (2011.) na 5.973, što predstavlja pad od 16,79% u desetogodišnjem razdoblju, što je znatno iznad prihvatljivog standarda od 5% i ukazuje na značajnu depopulaciju. • Podaci o depopulaciji po zonama nisu dostupni, a turizam nije identificiran kao glavni uzrok iseljavanja. • Nema dostupnih podataka o nezadovoljstvu stanovnika i posjetitelja zbog gužvi na ključnim lokacijama i plažama; potrebno anketno istraživanje. • Indeks priuštivosti stanovanja nije precizno izračunan zbog nedostatka podataka, što otežava procjenu pristupačnosti stanovanja za lokalno stanovništvo.
---------------	---

Zaključak

Destinacija se suočava s ozbiljnim izazovom depopulacije koja prelazi prihvatljive granice održivosti, što može imati negativne socijalne i ekonomske posljedice. Nedostatak podataka o nezadovoljstvu zbog gužvi i pristupačnosti stanovanja dodatno otežava upravljanje destinacijom i planiranje budućeg razvoja. Za donošenje učinkovitih politika potrebno je pokrenuti anketna istraživanja i analize te sustavno pratiti ključne indikatore kako bi se zadržala kvaliteta života lokalnog stanovništva i osigurala dugoročna održivost destinacije.

6.10. ZAPOSLENOST, GOSPODARSTVO I VAŽNOST TURIZMA

Turizam u Senju značajno doprinosi gospodarstvu kroz prihode od noćenja i boravišne pristojbe te kroz zapošljavanje u uslužnim djelatnostima. Potencijal za daljnji rast postoji, no zahtijeva ulaganja u smještajne i druge turističke kapacitete.

Prednosti

- Turizam je sve važniji sektor lokalnog gospodarstva, s ključnom ulogom u zapošljavanju lokalnog stanovništva, posebice u uslužnim djelatnostima poput ugostiteljstva, smještaja i turističkih vodiča.
- Lokalna zajednica je uključena kroz udruge, OPG-ove i privatne iznajmljivače, što doprinosi decentralizaciji prihoda i povećava ekonomski potencijal.
- Aktivnosti turističke zajednice i promocija destinacije potiču razvoj popratnih djelatnosti i manifestacija koje produžuju turističku sezonu i time povećavaju ukupni prihvatni kapacitet.

Ograničenja i izazovi

- Zaposlenost je često sezonskog karaktera zbog ograničene trajnosti turizma tijekom godine, što stvara nestabilnost prihoda i otežava dugoročnu održivost gospodarstva.
- Nedovoljna profesionalizacija i specijalizacija turističkih usluga ograničava razvoj kvalitete ponude i kapaciteta da primi veći broj turista s većim očekivanjima.
- Gospodarstvo Senja još uvijek je u fazi transformacije, s potrebom za većim ulaganjima i podrškom kako bi se maksimalno iskoristili turistički potencijali i povećao prihvatni kapacitet destinacije.
- Nedostatak luksuznog smještaja i tematskih ponuda utječe na ograničenje visokovrednih turističkih segmenata koji bi pozitivno utjecali na gospodarski razvoj.

Turizam je važan motor zaposlenosti i gospodarstva u Senju, ali sezonske oscilacije i nedostatak kvalitete usluga ograničavaju puni razvoj i povećanje prihvatnog kapaciteta. Potrebno je ulagati u profesionalizaciju,

diversifikaciju ponude i produženje sezone kako bi se osigurala stabilnost i rast lokalnog gospodarstva kroz turizam.

Tablica 14 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda za održivo i kvalitetno upravljanje zaposlenošću, gospodarstvom i važnosti turizma u destinaciji Senj

Naziv kategorije	Pokazatelji održivosti/pritiska turizma na destinaciju	Poželjni/ prihvatljivi standard	Aktualno stanje
OBVEZNI			
	Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)	Optimalna stopa nezaposlenosti u destinaciji treba biti između 4% i 7%, što ukazuje na dovoljnu dostupnost radne snage uz zdrav tržišni balans. Broj izdanih radnih dozvola po mjesecima tijekom vršne turističke sezone ne bi trebao prelaziti 10% ukupno zaposlenih u turizmu, osiguravajući fleksibilnost bez destabilizacije lokalnog tržišta rada.	Broj nezaposlenih u Gradu Senju u kolovozu 2025. godine iznosi 121 osoba, prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - Područnog ureda Gospić. U usporedbi s prethodnim mjesecom, bilježi se blagi pad nezaposlenosti od 0,8%.
DODATNI			
	Ovisnost stanovnika grada/mjesta o prihodima od turizma kao udio stanovnika za koje je turizam glavni i dodatni izvor prihoda u ukupnom broju stanovnika	Optimalni standard je da do 40% stanovnika ima turizam kao glavni ili dodatni izvor prihoda, čime se osigurava značajan ekonomski doprinos turizma bez pretjerane ovisnosti koja može ugroziti održivost i otpornost lokalne ekonomije.	

Prijetnje i ocjena stanja

prijetnje	<p>Bez preciznih podataka o broju izdanih radnih dozvola ne može se procijeniti učinak sezonskih radnika na lokalno tržište rada i potencijalna destabilizacija.</p> <p>Ako broj sezonskih radnika premaši 10% ukupnog broja zaposlenih, može doći do pritiska na tržište rada, uključujući moguće konflikte između lokalne radne snage i dolaznih radnika.</p> <p>Visoka stopa nezaposlenosti iznad preporučenih granica može ukazivati na nedostatak prilika za lokalno stanovništvo, što dugoročno ugrožava održivost razvoja destinacije..</p>
ocjena stanja	<ul style="list-style-type: none"> Optimalna stopa nezaposlenosti za destinaciju prema preporukama treba biti u rasponu od 4% do 7%, što omogućuje dovoljnu dostupnost radne snage uz održavanje tržišnog balansa.

- Podaci za Grad Senj u kolovozu 2025. pokazuju 121 nezaposlenu osobu, uz blag pad nezaposlenosti od 0,8% u odnosu na prethodni mjesec, što može ukazivati na blagu stabilizaciju ili poboljšanje.
- Nema dostupnih podataka o broju izdanih radnih dozvola po mjesecima, točno se ne može procijeniti prekomjernost ili nedostatak dodatne radne snage izvan lokalnog tržišta.

Zaključak

Stanje nezaposlenosti u destinaciji pokazuje stabilizacijski znak s blagim padom, no nedostatak podataka o izdanim radnim dozvolama ograničava potpunu procjenu raspoloživosti radne snage tijekom vršne turističke sezone. Za održivu ravnotežu tržišta rada i dugoročni razvoj turizma, ključno je osigurati dostupnost radne snage unutar preporučenih stopa nezaposlenosti te pratiti i regulirati broj sezonskih radnika, uz transparentno vođenje evidencije i analiziranje njihovog utjecaja na lokalno tržište rada.

7. PROCJENA DOSTIGNUTE RAZINE PRIHVATNOG KAPACITETA ZA DESTINACIJU SENJ

Procjena dostignute razine prihvatnog kapaciteta za destinaciju Senj temelji se na dostupnim pokazateljima prirodne, prostorne, infrastrukturne i socijalne osnove, koji su ranije razmatrani:

1. Prirodna i okolišna osnova:
  - Senj ima kvalitetne prirodne resurse (čisto more, planinski masiv Velebit, zaštićena područja) koji su uglavnom očuvani, što doprinosi visokom prihvatnom kapacitetu prirode uz uvjet upravljanja turističkim pritiskom.
  - S druge strane, osjetljiva područja zahtijevaju strogu kontrolu pristupa i ograničenja za sprječavanje degradacije.
2. Prostor i infrastruktura:
  - Prometna povezanost je solidna s glavnim cestovnim pravcima i blizinom autoceste, no nedostaju željezničke veze i javni prijevoz što ograničava pristupačnost.
  - Komunalna infrastruktura je u osnovi funkcionalna, ali zahtijeva modernizaciju i proširenje kapaciteta posebno u najfrekventnijim zonama.
  - Smještajni kapaciteti su koncentrirani uz obalu, što može dovesti do prenapučenosti tijekom vrhunca sezone.
3. Socijalna i ekonomska dimenzija:
  - Zaposlenost i gospodarstvo snažno ovise o sezonskom turizmu, što pokazuje da se kapaciteti ne iskorištavaju ravnomjerno tijekom godine.
  - Kvaliteta života i profesionalizacija turističkih usluga se poboljšavaju, ali još uvijek su prisutni izazovi u sezonalnosti i kvaliteti ponude.

Zaključno, dostignuta razina prihvatnog kapaciteta destinacije Senj može se ocijeniti kao umjereno visoka s dobrim prirodnim i prostornim potencijalima, no s vidljivim ograničenjima u prometnoj i komunalnoj infrastrukturi te sezonskom iskorištavanju kapaciteta. Da bi se povećao prihvatni kapacitet i osigurala održivost, potrebne su investicije u infrastrukturu, diversifikacija turističke ponude i jače upravljanje turističkim protokom kroz godinu.

Na temelju dostupnih podataka za destinaciju Senj, procjena razine dostignutog prihvatnog kapaciteta može se provesti kroz sljedeća dva pristupa:

(a) Razlika između stvarnog stanja i postavljenih standarda pokazatelja utjecaja:

- Promatrani pokazatelji poput broja turista, noćenja, iskorištenosti turističkih smještajnih kapaciteta, opterećenja prometne i komunalne infrastrukture te kvalitete prirodnih resursa uspoređeni su s definiranim standardima.
- U Senju, trenutno stanje pokazuje da su turistički kapaciteti i prometna infrastruktura tijekom sezone često na ili blizu maksimalnih preporučenih granica, dok postojeći standardi propagiraju lakšu raspodjelu i manje opterećenje osjetljivih područja.
- Prirodni resursi su uglavnom dobro očuvani, ali su rizična područja pod povećanim pritiskom, što ukazuje na nužnost razmaranja kontrole i upravljanja u vršnim turističkim mjesecima

(b) Intervalna procjena broja prihvatljivih posjetitelja:

- Prema dostupnim informacijama i prostornim te infrastrukturnim kapacitetima, destinacija Senj može održivo primiti okvirno između 15.000 i 20.000 dnevnih posjetitelja tijekom vršne turističke sezone. Ova procjena temelji se na kapacitetima smještajnih jedinica, prometnoj infrastrukturi te osnovnim komunalnim kapacitetima kao što su voda, električna energija i odvoz otpada. Iako točan broj dnevnih posjetitelja varira ovisno o sezonskim i tržišnim uvjetima, navedeni interval smatra se održivim za zadržavanje kvalitete života lokalnog stanovništva i sprječavanje preopterećenja infrastrukture..
- Kapacitet se može povećati kroz produženje turističke sezone, razvoj dodatnih sadržaja i bolje upravljanje turističkim tokovima.
- Prekoračenje ovog raspona dovodi do pojave zagušenja, smanjenja kvalitete iskustva, degradacije okoliša i negativnih utjecaja na lokalnu zajednicu.

Destinacija Senj je blizu gornjih granica prihvatnog kapaciteta u vršnim sezonama, što naglašava potrebu za učinkovitim upravljanjem i ulaganjem u infrastrukturu i održive turističke politike.

Ova procjena nije izravno preuzeta iz specificiranog izvora, već je izvedena na temelju standardnih metoda procjene prihvatnog kapaciteta u turističkim destinacijama sličnih karakteristika, kao što su prostorna ograničenja, stanje infrastrukture i aktivnosti upravljanja.

Za preciznije kvantificiranje potrebno je imati detaljnije podatke o realnom dnevnom turističkom prometu, popunjenosti smještaja, kapacitetima prometne i komunalne infrastrukture, te monitoringu utjecaja na prirodu.

Razina dostignutog prihvatnog kapaciteta destinacije Senj:

Utvrđena vrijednost pokazatelja je niža od definiranog standarda prihvatljivosti, ali do trećinu niža od postavljenog standarda – što znači da je **Senj u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti u Zoni 1 tijekom vršne sezone, dok su prostori dalje od obale još uvijek neiskorišteni i pružaju mogućnosti za disperziju turističkih aktivnosti.**

Preporučuje se pravodobno provođenje dodatnih korektivnih aktivnosti koje su usmjerene na:

- Poticanje disperzije turista prema manje opterećenim dijelovima destinacije.
- Razvoj i promociju manje korištenih područja i atrakcija, čime se može smanjiti koncentracija turista u obalnim zonama.
- Unaprjeđenje sustava upravljanja turističkim tokovima kako bi se spriječilo prekoračenje kapaciteta u najopterećenijim dijelovima.
- Proširenje turističke sezone kroz razvoj novih sadržaja i programa za privlačenje turista u izvansezonskim periodima.

Ovim pristupom moguće je održati održivost destinacije, spriječiti negativne posljedice prenapučenosti i postići dugoročnu ravnotežu između turizma i kvalitete života lokalne zajednice.

Analiza u kontekstu kontrole broja posjetitelja u glavnim turističkim zonama destinacije Senj temeljem podataka o dolascima, noćenjima i prosječnom trajanju boravka turista (izvor: e-Visitor, 2020-2024):

Broj dolazaka u Senj je između 2020. i 2024. više nego udvostručen, što jasno pokazuje rast interesa i jačanje atraktivnosti destinacije. Istovremeno, broj noćenja raste sporije, a u 2024. postoji blagi pad u odnosu na 2023., što znači da turisti sve češće dolaze, ali ostaju kraće. Prosječno trajanje boravka kontinuirano opada, što ukazuje na pretežno kratke boravke, česte posjete ili fazne posjete unutar šire turističke rute.

Ova dinamika naglašava potrebu za **kontrolom broja turista u ključnim zonama, jer povećani dolasci stvaraju dodatni pritisak na infrastrukturne kapacitete tijekom vrhunca sezone**. Kontrola bi se trebala usredotočiti na praćenje i ograničavanje broja istovremenih posjetitelja na kritičnim lokacijama i događanjima.

Sezonalnost u Senju je izražena kroz koncentraciju događanja i manifestacija uglavnom u ljetnim mjesecima (srpanj, kolovoz) te nekoliko važnijih događaja u proljeće i jesen. To rezultira visokim sezonama s velikim brojem posjetitelja i mogućim preopterećenjem lokalnih kapaciteta, dok su ostali dijelovi godine slabije posjećeni.

Prijedlozi za upravljanje sezonalnošću i kontrolu broja posjetitelja su:

- Promocija i organizacija događanja izvan vrhunca sezone (proljeće, jesen, zima) za ravnomjernije raspoređivanje turista kroz cijelu godinu.
- Razvoj ponude za kraće boravke s dodatnim aktivnostima i izletima kako bi se povećala motivacija za posjete u razdobljima manje gustoće.
- Uvođenje sustava rezervacija i ograničenja broja sudionika na najposjećenijim lokacijama i manifestacijama u ljetnim mjesecima.
- Poticanje povezivanja i stvaranja paket aranžmana koji bi turiste motivirali na produženje boravka i posjetu okolnim destinacijama u Ličko-senjskoj županiji.
- Održavanje kvalitete iskustva kroz upravljanje gužvama, adekvatnu infrastrukturu i kvalitetnu informaciju za posjetitelje.

Ovakav pristup omogućuje održivi rast turizma, očuvanje kvalitete destinacije i povećanje prihoda lokalne zajednice uz smanjenje negativnih utjecaja preopterećenosti.

Događanja poput Međunarodnog senjskog karnevala u kolovozu i brojni kulturni, sportski i folklorni događaji tijekom godine važni su za rekompoziciju sezone te se kroz njih može dalje razvijati strategija disperzije turista tijekom godine

Ad 2) Analiza stanja i preporuke za održavanje i razvoj adekvatne turističke infrastrukture u destinaciji Senj temeljem podataka e-Visitor:

U Senju dominantan oblik smještaja je privatni sektor, odnosno sobe, apartmani i kuće za odmor koje nude fizičke osobe. Ova struktura upućuje na individualizirani i sezonski turizam karakterističan za srednje i manje jadranske gradove. Takav model je fleksibilan i odgovara upravo individualnim turistima, no ima ograničenja u smislu upravljanja velikim brojem posjetitelja i razvijanja višeg standarda smještaja.

Druga značajna, no nekomercijalna kategorija smještaja odnosi se na smještaj kod rodbine i prijatelja ili u vlastitim vikendicama, što ukazuje i na atraktivnost destinacije za nerezidente i bivše stanovnike. Hoteli i kampovi su zastupljeni u manjem obujmu, što predstavlja ograničenje za dolazak zahtjevnijih gostiju i razvoj cjelogodišnjeg turizma sa standardiziranom ponudom.

Ostali objekti za smještaj doprinose raznolikosti ponude, ali su još uvijek u skromnijem volumenu i ne mogu nadomjestiti potrebu za hotelskim smještajem višeg kategorijskog standarda.

U vršnoj sezoni posebnu **pažnju treba usmjeriti na kontinentalni dio destinacije Senj**, uključujući krajeve poput Krasna i drugih, gdje postoji potencijal za razvoj cjelogodišnjeg turizma zasnovanog na prirodnim i kulturnim atrakcijama, aktivnom odmoru, ruralnom turizmu i wellness ponudama. Ovaj dio

destinacije trenutno je nedovoljno iskorišten te zahtijeva ulaganja u osnovnu turističku infrastrukturu i smještajne kapacitete.

Preporuke za unapređenje turističke infrastrukture u Senju:

- Poticanje ulaganja u hotelski smještaj koji može ponuditi viši standard i privući poslovne i zahtjevnije goste, omogućujući cjelogodišnji turizam.
- Razvoj i promocija kontinentalnog dijela destinacije kroz projektiranje i izgradnju smještajnih kapaciteta, obogaćivanje ponude prirodnih, kulturnih i rekreativnih sadržaja, te povezivanje s primorskim dijelom destinacije.
- Unapređenje održavanja i modernizacije postojećih objekata, kao i razvoj novih u okviru održivog planiranja koje respektira prirodne i društvene kapacitete.
- Razvijanje posebnih turističkih proizvoda kao što su ruralni turizam, agroturizam, speleoterapija i sportski turizam, za privlačenje gostiju u manje sezonskim razdobljima radi produljenja trajanja turističke sezone.
- Jačanje infrastrukture za pristup destinaciji i mobilnosti unutar nje, uključujući bolju prometnu povezanost, parkirališta i veličinu kapaciteta ključnih turističkih lokacija.
- Edukacija i osnaživanje privatnog smještajnog sektora za podizanje kvalitete usluge i standarda.

Takvim integriranim pristupom omogućen je ravnomjerniji razvoj destinacije, smanjenje sezonskih oscilacija, povećanje prihoda turističkog sektora i unaprjeđenje kvalitete života lokalne zajednice u destinaciji Senj

Ad 3) Analiza zaštite prirodnih i kulturnih resursa u destinaciji Senj u kontekstu kapaciteta održivosti pokazuje da su mnogi od tih prostora još uvijek nedovoljno turistički valorizirani. Senj ima iznimno bogatu prirodnu i kulturnu baštinu, uključujući Park prirode Velebit, Nacionalni park Sjeverni Velebit, te povijesne znamenitosti poput tvrđave Nehaj i tradicionalnih ribarskih sela, ali mnoga područja nisu u potpunosti uključena u turističku ponudu ili su slabije promovirana.

Ovo stanje pruža **značajnu priliku za razvoj održivog turizma** jer omogućuje:

- zaštitu ranjivih i osjetljivih područja od pretjeranog turističkog pritiska,
- očuvanje biološke raznolikosti i kulturne autentičnosti,
- usmjeren razvoj aktivnosti koje ne štete okolišu, poput edukativnog turizma, pješačkih i biciklističkih ruta, vođenih tura i interpretativnih centara.

Neiskorištenost ovih prostora treba se shvatiti kao **potencijal za odgovorno upravljanje destinacijom kroz selektivnu valorizaciju i razvoj turističkih proizvoda s naglaskom na održivost.**

Preporuke za uključivanje zaštite prirodnih i kulturnih resursa u povećanje održivosti destinacije Senj:

- Razvijanje tematskih ruta i programa koji promoviraju prirodnu i kulturnu baštinu, s jasno definiranom kontrolom broja posjetitelja na osjetljivim lokacijama.
- Edukacija turista i lokalne zajednice o važnosti očuvanja okoliša i baštine kroz radionice, info-centre i interpretativne ploče.
- Poticanje razvoj ponude ekoturizma, uključujući i ruralni turizam, koji naglašava tradiciju i prirodu s minimalnim ekološkim otiskom.
- Uključivanje lokalnih zajednica u planiranje i upravljanje prirodnim i kulturnim resursima kroz participativne metode, što osigurava njihov interes i odgovornost za održivost.
- Osiguranje financijskih i institucionalnih mehanizama za održavanje i zaštitu spomenika kulture i prirodnih staništa.
- Promocija manje poznatih, ali vrijednih mjesta destinacije kao alternativa masovnim turističkim punktovima s ciljem rasterećenja glavnih lokacija.

Ovakav pristup doprinosi dugoročnoj održivosti destinacije Senj, očuvanju njezinih prirodnih i kulturnih vrijednosti te kvalitetnom turističkom iskustvu koje je usklađeno s principima odgovornog turizma.

Ad 4) Povećanje uključenosti lokalne zajednice u razvoj destinacije

Analiza uključivanja lokalne zajednice u razvoj nosivog kapaciteta destinacije Senj pokazuje da je aktivno sudjelovanje stanovnika ključno za održivi razvoj i upravljanje destinacijom. Lokalna zajednica je nositelj

tradicije, kulturnog identiteta i važan je partner u očuvanju prirodnih i društvenih resursa. Njihovo uključivanje osigurava bolje razumijevanje lokalnih potreba, podršku za turističke projekte i povećava socijalnu prihvatljivost turističkih aktivnosti.

Upravljanje nosivim kapacitetom, kao i planiranje razvoja turizma u Senju, mora biti participativno, angažirajući lokalne stanovnike, poduzetnike i organizacije u proces donošenja odluka kako bi se:

- Prepoznale realne granice razvoja,
- Osigurala transparentnost i povjerenje,
- Stvorila zajednička vizija održivog turizma.

Preporuke za povećanje uključenosti lokalne zajednice su:

- Organizacija redovitih javnih savjetovanja, radionica i okruglih stolova za dijalog i razmjenu mišljenja o razvojnim planovima.
- Poticanje i financijska podrška lokalnim inicijativama i projektima koji doprinose održivom turizmu, uključujući promociju lokalnih proizvoda i kulturnih sadržaja.
- Edukacija i osposobljavanje lokalnog stanovništva u područjima upravljanja turizmom, poduzetništva i održivosti kroz specijalizirane programe i radionice.
- Razvoj participativnih modela upravljanja gdje lokalni dionici imaju jasnu ulogu u praćenju i kontroli nosivog kapaciteta destinacije.
- Uključivanje zajednice u kreiranje i implementaciju marketinških strategija koje reflektiraju autentičnost destinacije i zajednice.

Ovim mjerama postiže se sinergija između turizma i lokalnog života, što dugoročno doprinosi održivoj ravnoteži između razvoja destinacije, kvalitete života stanovnika i zadovoljavajućeg iskustva posjetitelja u destinaciji Senj.

Ad 5) Uravnoteženje sezonskih tokova turizma kroz diversifikaciju ponude i produženje turističke sezone. Analiza uravnoteženja sezonskih tokova turizma u destinaciji Senj u kontekstu izračuna kapaciteta nosivosti pokazuje **potrebu za smanjenjem pritiska na kapacitete tijekom vrhunca sezone (srpanj i kolovoz) i produženjem turističke sezone izvan lipnja-listopada.**

Sezonalnost s višim koncentracijama turista tijekom dva ljetna mjeseca stvara izraziti pritisak na infrastrukturne, prirodne i društvene resurse destinacije, dok su pred/pod sezona i zimski mjeseci znatno slabije iskorišteni. Ovakav disparitet otežava održivo upravljanje kapacitetima jer zahtijeva velike kapacitete infrastrukturnih i smještajnih kapaciteta koji su uglavnom potrebni kratko vrijeme, što povećava troškove održavanja i opterećenje okoliša.

Upravo zbog toga, **diversifikacija ponude i produženje turističke sezone** predstavljaju ključne mjere za racionalizaciju nosivog kapaciteta destinacije:

- Razvijanje sadržaja i manifestacija u razdobljima predsezone (svibanj, lipanj) i posezone (rujan, listopad), kao što su kulturni festivali, sportski događaji, gastronomske manifestacije, tematski izleti i edukativne ture.
- Promocija kontinentalnog dijela destinacije s aktivnostima u prirodi (planinarenje, biciklizam, wellness, ruralni turizam) koji nisu povezani s morskom sezonom i mogu privući posjetitelje tijekom hladnijih mjeseci.
- Poticaj poslovnim putnicima i manjim seminarima u predsezoni i posezoni kroz razvoj odgovarajuće ponude smještaja i kongresnih kapaciteta.
- Jačanje turističke infrastrukture i marketinških aktivnosti za poticanje višednevnih posjeta i povećanje prosječnog trajanja boravka, posebno u vansezonskim mjesecima.
- Suradnja sa susjednim destinacijama i regionalno usklađivanje programa za stvaranje atraktivnih paketa i rute koje vode do i kroz Senj i okolna područja tijekom cijele godine.

Ovim mjerama Senj može bolje balansirati sezonski pritisak na nosive kapacitete, smanjiti negativne posljedice preopterećenosti u vrhuncu ljeta i unaprijediti kvalitetu turističke ponude i iskustva kroz cijelu godinu, osiguravajući održiv i dugoročan razvoj destinacije.

8. ANALIZE SCENARIJA

- Razvojni scenariji služe kao alati za planiranje i donošenje odluka koje će omogućiti pravodobno provođenje potrebnih korektivnih aktivnosti.
- Kroz njih se kreira okvir za djelovanje koji balansira između turističkog rasta i održivosti, štiteći resurse i kvalitetu života u Senju.

Ovaj pristup omogućava destinaciji Senj da anticipira potencijalne izazove i prilagodi strategije za održivi razvoj prihvatnog kapaciteta.

Ključni elementi scenarija:

1. **Scenarij 1 – Održivi razvoj s disperzijom turista**
  - Fokus na poticanje raspodjele turista prema manje korištenim područjima unutar destinacije.
  - Razvoj dodatnih turističkih sadržaja i infrastrukture u unutrašnjosti i ruralnim područjima.
  - Produženje turističke sezone kroz raznovrsne događaje i manifestacije.
  - Očekivani rezultat: povećan ukupni prihvatni kapacitet bez prelaska postojećih standarda, smanjenje pritiska na obalne dijelove.
  -
2. **Scenarij 2 – Umjereni rast s infrastrukturnim ulaganjima**
  - Umjeren porast turističkog prometa u skladu s investicijama u prometnu i komunalnu infrastrukturu.
  - Fokus na kvaliteti usluge i profesionalizaciji sektora.
  - Proaktivno upravljanje brojem turista na kritičnim lokacijama.
  - Očekivani rezultat: povećana kvaliteta usluge i stabilnost prihvatnog kapaciteta, djelomično smanjenje sezonskih oscilacija.
  -
3. **Scenarij 3 – Neusklađeni razvoj s rizikom prenapučenosti**
  - Nepostojanje adekvatnih upravljačkih mjera i infrastrukturnih ulaganja.
  - Koncentracija velikog broja turista u obalnim zonama bez disperzije i kontrole.
  - Posljedice uključuju degradaciju okoliša, smanjenje kvalitete iskustva i socijalne tenzije.
  - Očekivani rezultat: prekoračenje prihvatnog kapaciteta, povećani negativni utjecaji na destinaciju.

Analiza scenarija kapaciteta nosivosti destinacije Senj može se strukturirati na temelju tri razvojna pristupa (status quo, umjereni razvoj i intenzivni razvoj), a svrha je procijeniti potencijalne promjene prihvatnog kapaciteta i uspostaviti okvir za proaktivno djelovanje.

Scenarij 1: Status quo (bez većih ulaganja)

- **Opis:** Zadržava se postojeći kapacitet smještaja i plaža, bez značajnih infrastrukturnih ulaganja.
- **Posljedice:**
  - Ograničenje rasta turističkog prometa jer plažni i infrastrukturni kapaciteti postaju ograničavajući faktor.
  - Potencijalni porast nezadovoljstva posjetitelja u vršnim mjesecima zbog prenatrpanosti i problema s otpadom.
  - Pozitivan učinak je izbjegavanje pretjerane izgradnje i očuvanje prostorne kvalitete, ali uz rizik stagnacije gospodarskih učinaka turizma.

Scenarij 2: Umjereni razvoj (optimalni održivi rast)

- **Opis:** Povećanje smještajnih kapaciteta na oko 10.000 kreveta, plansko proširenje i bolje uređenje postojećih plaža do kapaciteta od 6.000 osoba/dnevno, te unapređenje sustava gospodarenja otpadom, vodoopskrbe i odvodnje.

- **Posljedice:**
  - Smanjenje sezonskog opterećenja kroz uravnotežen razvoj infrastrukture i dostupnih resursa.
  - Povećanje kvalitete boravka za turiste i rasterećenje lokalne zajednice.
  - Održivi rast prihoda od turizma uz očuvanje krajobraznih vrijednosti.
  - Povećana otpornost destinacije na sezonske oscilacije i klimatske izazove.

Scenarij 3: Intenzivni razvoj (maksimalna ekspanzija)

- **Opis:** Dinamičan rast smještajnih kapaciteta iznad 12.000 kreveta, daljnja ekspanzija plaža i turističkih sadržaja uz brzu izgradnju infrastrukture.
- **Posljedice:**
  - Kratkoročno povećanje prihoda i atraktivnosti destinacije.
  - Rizik degradacije okoliša i plažnih resursa, povećano opterećenje prometne i komunalne infrastrukture.
  - Opasnost od preopterećenja lokalne zajednice i gubitka autentičnosti destinacije.
  - Veća dugoročna ranjivost u slučaju promjena tržišnih trendova.

Tablica 15 Matrica scenarija razvoja kapaciteta nosivosti Senja

Scenarij	Opis	Prednosti	Rizici
Status quo (bez većih ulaganja)	Zadržavanje postojećih smještajnih i plažnih kapaciteta, bez većih infrastrukturnih ulaganja.	- Očuvanje postojećeg prostora i minimiziranje izgradnje - Manji pritisak na komunalnu infrastrukturu - Održavanje autentičnosti destinacije	- Ograničen rast turističkih prihoda - Potencijalna prenatrpanost u vršnoj sezoni - Nezadovoljstvo posjetitelja zbog ograničenih kapaciteta - Rizik stagnacije gospodarskog razvoja
Umjereni razvoj (optimalni održivi rast)	Povećanje smještajnih kapaciteta do 10.000 kreveta, uređene plaže kapaciteta 6.000 osoba dnevno, unapređenje komunalne infrastrukture.	- Održivi rast prihoda od turizma - Poboljšanje kvalitete boravka posjetitelja - Rast otpornosti na sezonska opterećenja - Jačanje ekoloških i infrastrukturnih standarda - Rasterećenje lokalne zajednice	- Potrebna značajna ulaganja - Rizik sporije provedbe infrastrukturnih projekata - Potencijalni pritisak na prostor ako se razvoj ne kontrolira
Intenzivni razvoj (maksimalna ekspanzija)	Dinamičan rast preko 12.000 kreveta, brza ekspanzija plaža i sadržaja, snažno infrastrukturno ulaganje.	- Brzo povećanje prihoda od turizma - Povećanje atraktivnosti destinacije na tržištu - Više radnih mjesta u kratkom roku	- Rizik degradacije okoliša i plažnih resursa - Preopterećenje lokalne zajednice i infrastrukture - Gubitak autentičnosti destinacije - Dugačkor. ranjivost na promjene tržišnih trendova i klimatske izazove

Preporuka za proaktivno djelovanje

Umjereni razvojni scenarij predstavlja najprihvatljiviji okvir za Senj jer balansira između turističkog rasta i očuvanja resursa. Ključne mjere uključuju:

- fazno povećanje smještajnih i plažnih kapaciteta,
- investiranje u infrastrukturu (vodoopskrba, odvodnja, otpad),
- razvoj sustava selektivnog prikupljanja otpada i ekoloških standarda,

- diversifikaciju ponude prema obiteljskom, kulturnom i aktivnom turizmu, čime bi se rasteretila vršna sezona.

9. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prilikom analize i izračuna prihvatnih kapaciteta destinacije Senj utvrđeno je da trenutna razina turističkog opterećenja ne prelazi definirane standarde prihvatljivosti, iako je u vršnoj sezoni u pojedinim obalnim područjima (Zona 1) blizu njihovih gornjih granica. Istovremeno, postoji značajan neiskorišteni prostor u unutrašnjosti destinacije i u ostalim dijelovima destinacije koji nisu turistički iskorišteni koji pruža priliku za disperziju turista i ravnomjerniju raspodjelu turističkih aktivnosti.

Zbog toga ne postoji trenutna nužnost za donošenjem odluke lokalnih ili regionalnih samouprava prema članku 31. stavku 1. Zakona o turizmu o ograničavanju turističkog prometa ili kapaciteta. Međutim, važno je pravodobno provoditi korektivne aktivnosti usmjerene na upravljanje tokovima turista, razvoj novih turističkih sadržaja i produženje turističke sezone, kako bi se održivost destinacije očuvala i u budućnosti. Preporuke za ublažavanje potencijalnih raskoraka između postojećeg stanja i poželjnih promjena uključuju jačanje sustava praćenja i upravljanja kapacitetima, poticanje disperzije turista prema manje opterećenim područjima te razvoj održivih oblika turizma koji minimiziraju negativni utjecaj na okoliš i kvalitetu života lokalne zajednice.

Ovim pristupom destinacija Senj može učinkovito balansirati između turističkog razvoja i očuvanja svojih prirodnih, infrastrukturnih i društvenih resursa, bez potrebe za donošenjem restriktivnih odluka u ovom trenutku.

Izračun prihvatnih kapaciteta destinacije Senj pokazuje da je ukupni turistički razvoj u ovom trenutku unutar održivih granica kapaciteta nosivosti. Premda su plažni kapaciteti procijenjeni na oko 4.000 osoba dnevno, treba naglasiti da grad Senj raspolaže dugom obalnom linijom s nizom prirodnih plaža koje omogućavaju postupno povećanje i funkcionalno prilagođavanje kapaciteta korištenja. Ključni izazovi odnose se na sezonski naglašeno opterećenje komunalne infrastrukture, ponajprije u gospodarenju otpadom i opskrbi vodom, dok je tijekom većeg dijela godine turistički pritisak znatno niži te ne prelazi održive kapacitete.

UNEP modeli prihvatnog kapaciteta također predviđaju da se efektivni kapacitet određuje kao dostupna površina minus prostori za komunikaciju i nužan protok kupaca, pri čemu se minimalni standardi mogu razlikovati ovisno o tipu plaže (resort, urbana, seoska itd.), ali se rijetko spuštaju ispod 6-8 m² po osobi za osnovnu ugodu.

Na temelju dostupnih podataka za ukupnu površinu svih plaža u Senju (30.718 m²) i preporučene vrijednosti od 6,5 m² prostora po osobi, maksimalni nosivi kapacitet svih plaža iznosi otprilike 4726 osoba istovremeno.

Stručno tumačenje i aspekti nosivog kapaciteta

- Preporučena norma od 6,5 m² po osobi predstavlja balans između ugone, sigurnosti i održivosti korištenja prostora, u skladu s nacionalnim i međunarodnim preporukama za jadransku obalu.
- Prihvatni fizički kapacitet broji isključivo one osobe koje se mogu istovremeno nalaziti na plaži, zanemarujući rotaciju, a realni ekološki i socijalni kapacitet može biti i niži – osobito kod prirodnih i osjetljivih plaža ili u slučaju potrebe višeg standarda komfora.

- Problem može nastati kod destinacija poput Senja s velikim brojem malih, izoliranih i prirodnih plaža, jer pristup, infrastruktura i očuvanje ekosustava mogu limitirati praktičan kapacitet, unatoč dovoljnoj ukupnoj površini. Kategorije kao udaljene i ruralne plaže često nisu jednako pristupačne i komercijalno iskorištene kao urbane i mjesne, što dodatno ograničava upotrebu deklarirane ukupne površine.
- Kod planiranja špice sezone, treba uvažiti da se fizički nosivi kapacitet ne smije kontinuirano maksimizirati, zbog oscilacija u broju kupaca, potreba za periodima regeneracije, zaštite okoliša i redukcije pritiska na infrastrukturu.
- Važno je i dodatno razmotriti različite tipove plaža u kontekstu aktualnih turističkih trendova, očekivanja gostiju, te prostorno planskih ograničenja i eko-standardâ.

Ukratko, nominalni nosivi kapacitet Senja iznosi oko 4726 kupaca istodobno, ali realan funkcionalni kapacitet može biti manji zbog neujednačene dostupnosti plaža, zaštite okoliša i diferencijacije standarda među različitim klasama plaža.

Godišnji broj od 100.000 turista u Senju višestruko nadmašuje istovremeni maksimalni nosivi kapacitet svih plaža koji iznosi oko 4.726 osoba. No, važno je naglasiti da se taj kapacitet odnosi na broj osoba koje istodobno mogu boraviti na svim plažama, a ne na kumulativni godišnji promet.

Kontekst odnosa turističkog prometa i nosivog kapaciteta

- Tijekom turističke sezone, posjetitelji su raspoređeni kroz više dana i tjedana; samo manji dio njih istovremeno koristi plaže zbog razlika u dolascima, vremenskim uvjetima, interesima, i raznovrsnim aktivnostima.
- Vrhunac sezone (špica, ljetni udarni vikendi) izaziva privremene pritiske na nosivi kapacitet, osobito na najpopularnijim plažama, pa se može pojaviti preopterećenost, smanjenje komfora i okolišni pritisak, dok je tijekom većine godine posjećenost optimalna ili ispod kapaciteta.
- Da bi se izbjegli problemi kao što su prevelika gustoća, degradacija okoliša ili pad zadovoljstva gostiju, Grad Senj mora aktivno upravljati prostornim kapacitetima, planirati komunalnu infrastrukturu, stimulirati disperziju kupaca te razvijati alternative, osobito izvan najudarnijih termina i najpopularnijih plaža.
- Kumulativni godišnji broj turista nije direktna prijetnja nosivom kapacitetu, ali visoka sezonska koncentracija može biti kritična te traži stalnu kontrolu, monitoring i prilagodbu prostorne politike.

U zaključku, Senj trenutni odnos između ukupnog turističkog prometa i nosivog kapaciteta plaža jest održiv većinu godine, no u špici sezone dolazi do ozbiljnog izazova u smislu mogućeg preopterećenja, što zahtijeva upravljanje i pomno planiranje.

Iz provedenih analiza proizlazi da se razvoj turizma u Senju nalazi *ispod razine* u kojoj je potrebno formalno regulatorno djelovanje sukladno članku 31. stavka 1. Zakona o turizmu, jer nisu utvrđeni značajni negativni učinci koji bi zahtijevali donošenje posebnih odluka lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Preporuke

- Nastaviti s planskim, umjerenim razvojem smještajnih kapaciteta i uređenjem postojećih plažnih zona, uz naglasak na očuvanju prostorne kvalitete.

- Sustavno unaprjeđivati komunalnu infrastrukturu, posebno u segmentu selektivnog prikupljanja otpada i osiguravanja dovoljnog broja kontejnera u turističkim zonama.
- U vršnim ljetnim mjesecima provoditi dodatne mjere usmjerene na kontrolu opterećenja plaža i efikasniji odvoz otpada zbog dosezanja sezonskog maksimuma.
- Potiču se razvoj i promocija oblika selektivnog turizma (aktivni, kulturni, obiteljski), kao mjera za ravnomjerniju raspodjelu turističkog prometa tijekom godine i rasterećenje ljetnog vršnog razdoblja.

Na temelju provedenih analiza trenutno **nije potrebno donositi posebne odluke** lokalne i područne (regionalne) samouprave jer se stanje turizma u destinaciji Senj nalazi unutar održivog kapaciteta nosivosti, bez prelaska kritičnih granica.

10. POPIS TABLICA

Tablica 1 Temeljem navedenih imputa Grad Senj je za potrebe izračuna razine prihvatnog kapaciteta podijeljen u četiri zone.....	7
Tablica 2 Zoniranje destinacije Senj prema prostorno-funkcionalnim zonama	11
Tablica 3 Popis OBVEZNIH pokazatelja određen je u Prilogu I Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta	15
Tablica 4 Popis DODATNIH pokazatelja određen je u Prilogu II Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta	19
Tablica 5 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju institucionalnim i strateškim okvirom u destinaciji Senj.....	23
Tablica 6 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju smještajnim kapacitetima u destinaciji Senj	27
Tablica 7 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju turističkom potražnjom u destinaciji Senj	30
Tablica 8 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju resursnom i atrakcijskom osnovom u destinaciji Senj.....	32
Tablica 9 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju prirodom i okolišem u destinaciji Senj	38
Tablica 10 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda koje doprinose održivom i kvalitetnom upravljanju prostorom u destinaciji Senj	40
Tablica 11 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda za održivo i kvalitetno upravljanje komunalnom infrastrukturuom u destinaciji Senj	42
Tablica 12 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda za održivo i kvalitetno upravljanje prometnom infrastrukturuom u destinaciji Senj	46
Tablica 13 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda za održivo i kvalitetno upravljanje stanovništvom i kvalitetom života u destinaciji Senj.....	48
Tablica 14 Strukturirani pregled ključnih pokazatelja i standarda za održivo i kvalitetno upravljanje zaposlenošću, gospodarstvom i važnosti turizma u destinaciji Senj.....	51
Tablica 15 Matrica scenarija razvoja kapaciteta nosivosti Senja.....	58

